
Helyi Esélyegyenlőségi Program

Lánycsók Községi Önkormányzat



2019 - 2024

Tartalom

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)	4
Bevezetés	4
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk.....	10
Célok.....	11
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE).....	11
1. Jogszabályi háttér bemutatása	11
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	14
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége.....	14
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	32
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	40
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége.....	43
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	49
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	52
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága.....	53
A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT).....	54
1. A HEP IT részletei	54
A helyzetelemzés megállapításainak összegzése.....	54
A beavatkozások megvalósítói	56
Jövőképünk	57
3. Megvalósítás	62
A megvalósítás előkészítése	62
A megvalósítás folyamata	62
Monitoring és visszacsatolás	63
Nyilvánosság	63
Érvényesülés, módosítás	65
4. Elfogadás módja és dátuma.....	65

Helyi Esélyegyenlőségi Program (HEP)

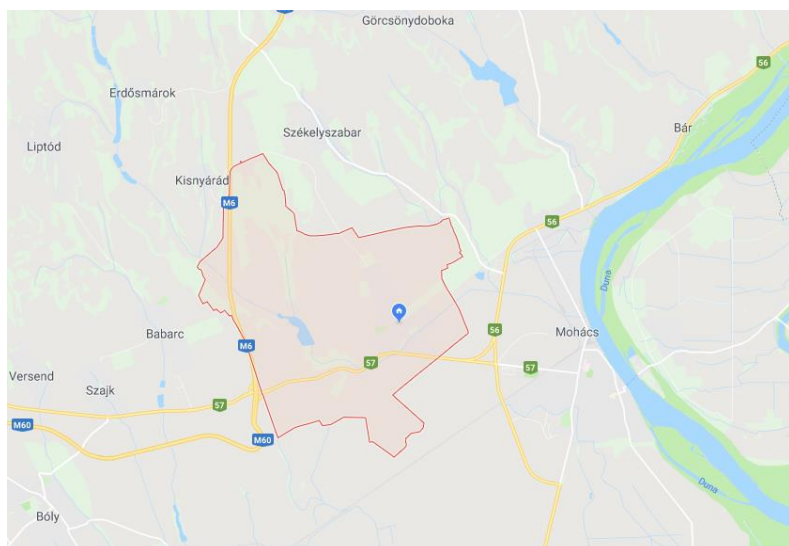
Bevezetés

Összhangban az Egyenlő Bánásmódról és az Esélyegyenlőség Előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Lánycsók Községi Önkormányzat Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy az elkészült és elfogadott Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a település más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését. Vállalja továbbá, hogy az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét, különös tekintettel a köznevelés állami és nem állami intézményfenntartóira.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása



Lánycsók község több mint 4000 éves múltra tekint vissza, fennmaradását kedvező földrajzi fekvésének köszönhetjük. Itt találkozik a Duna völgye sík vidéke a dunántúli dombos vidékkel.

A Baranya megyei Mohács városától nem messze fekvő Lánycsók község történelme során kilenc évszázadon keresztül a pécsi püspök uradalmához tartozott. Az első okleveles említésre 1093-ban is ehhez a tényhez kapcsolódik: a falut I. (Szent) László király Moháccsal együtt adományozta a pécsi püspökségnek. A XIII. században több oklevélben is szerepel Lánycsók

neve, amelyet Lancheknek, Lonchónak, Lonshuknak, Lancsuknak hívtak.

Lánycsók nevének származása a források szerint tisztázatlan. Talán a bizonyos nagyságú „szántó föld” – lanc szó származéka kereshető benne. A Lancyuk – Lánycsók névváltozás a Baranya megye földrajzi nevei című munka szerint 1903-ban, más kútfők szerint 1904-ben történt annak a mondának alapján, amely szerint a mohácsi csata után a környék falvait az mentette meg a pusztulástól, hogy a legszebb lányok kegyelemért könyörögve megcsókolták a szultán ruhájának szegélyét. Ismertek más hagyományok is. Például az, hogy Lánycsókban neveztek a falut, mert lett volna három leánytestvér, akik örökségül kapták volna. Egyikük haja vörös színű, Vörösmarton lakott (ma Horvátország) és Mártának hívták. A másik víg kedélyű és Villányban élt, a harmadik pedig lánycsókban lakos. Az utóbbi kettő Mártát kigúnyolta, de lehet, hogy öröklés miatt összeperlekedtek. Sokáig tartották a haragot, míg végül Lánycsókban összecsókolóztak és kibékültek. A harmadik hagyomány azt állítja, hogy egy török katona egy széplányt látott itt, utána szaladt, megcsókolta és ezért ezt a falut nyerte. A negyedik hagyomány, amely már nem függ össze a falu nevének eredetével, így szól: Mondják a lánycsókiaiak, különösen az öregek, ha erősen hallják a vonat sípolni vagy zakatolni, vagy az autók motorjának zaját, eső lesz. Ez különösen a téli időszakban igaz.

Egy település történetére utalnak a nép által őrzött, vagy a korabeli térképeken jelölt földrajzi nevek. Így van ez Lánycsók esetében is. A teljesség igénye nélkül néhányat felsorolunk:

- Magyar sor utca. Régebben csak magyarok laktak.
- Rác utca: Itt szerbek laktak.
- Vaskapu csárda: Csárda a Vaskapu közelében, már lebontották.

- Kolompéros: 1780-ban itt burgonyát vetettek.

A mai Lánycsók területén a kőkorszaktól kezdve számos régészeti leletet találtak, amelyek az ember igen korai jelenlétét bizonyítják a település közvetlen környezetében.

A mai Baranyát átszelő legfontosabb útvonal az a hadiút volt, amely Mitrovicából indulva érintette Eszéket, Pécsét, Szombathelyt és Bécset. A megyében elhaladt a mai Majs, Töttös, Borjád, Belvárdgyula, Birján, Magyarsarlós, Nagykozár és Bogád települések mellett, elérve Sopianaét. A másik fontos megyénket átszelő út a Dunával párhuzamosan futó úgynevezett limes út, amely a megyében összekötötte Kölkedet, Mohácsot, Bárt, Dunaszekcsőt. Tehát két „főközlekedés út” lényegében körülfogta a mai Lánycsókot és tágabb környezetét. Emellett kiépültek kisebb jelentőségű utak, amelyek a két említett közlekedési lehetőséget összekötötték. Lánycsók szempontjából meg kell említenünk a kelet-nyugat átlós irányú utat, amely Birjából indult ki, Szederkényen, Versenden, Babarcon és Lánycsókra keresztül érte el a limes utat. Ennek kapcsán, Lánycsókra a XIX. század végén római-kori téglákat találtak. Később Bácsfapusztán egy összetartozó sír leleteiként mellvért, zablá, pajzsdudor került elő.

Az első világháború 1914. július 28-án tört ki és 1918-ig tartott. Ebben a nagy háborúban 58 lánycsókai áldozta életét. Községünk emlékművet állított egyaránt az első és második világháborús hősök emlékére is.

A település két legfontosabb épülete a templom és az iskola. Az előbbi 1766 és 1773 között épült, népi barokk stílusban. Méretei (25x12x35 m) nem tanúskodnak valamiféle nagyvárosi hóbortról, belső berendezése viszont igazán szemgyönyörködtető. Főoltárképét a bécsi mester S.J. Köbl készítette, és a Nagyboldogasszonynak szentelt épület leggyakoribb díszai a Szűz Mária-ábrázolások. Kisebb dombon áll, a Pécs-Mohács közötti 57. számú főútról is jól látszik.

A melléte lévő plébánia műemlék épület, melyet 1771-ben építettek, s évszázadokon keresztül szolgált plébánia hivatalként, adott helyet az egyházi anyakönyveknek és a Lánycsókra szolgáló plébánosoknak.

Mint a dualista Magyarországon általában, Lánycsókra is a 19. század volt a helyi polgári kezdeményezések első fénykora. 1870-ben alakult az olvasóegylet, később az első önkéntes tűzoltó egyesület, a római katolikus gazdasági és olvasókör, majd a keresztény kör kezdte meg működését. A két világháború között főként a leventemozgalom érdemel említést, 1920-1944-ig működött, és az 1927-ben épült Népház lett tevékenységük központja. Gazdakör, katolikus leányegylet, lövészegyesület és Volksbund is létezett Lánycsókra.

A két évtizeddel ezelőtti rendszerváltás újabb sikerkorszakot hozott. Már korábban kiépült a vízvezeték, ekkor a szennyvíz- és a vezetékes gázhálózat-rendszer következett. Szilárd burkolatú utak, járdák épültek, elkészült a Mohácsra vivő kerékpárút. Új lakóházak sokasága készült el az új negyedben. 1992-ben kábel-tv hálózattal és jól felszerelt sportsarnokkal gyarapodott a falu.

A település áru-ellátottsága megfelelő: kellő számú üzlet, illetve áruház szolgálja az igényeket.

A lakosság egy része mezőgazdasággal foglalkozik, többen dolgoznak Mohácsra és a környező nagyüzemekben, de jelentős számú helyi vállalkozás is működik.

Vendégvárás, vendéglátás:

A dimbes-dombos faluhatárban mindenütt folyik szőlőtermesztés. (Az 1770-ből ránk maradt első községi címer éppen hatalmas szőlőfürtöt cipelő legényeket ábrázol.) Természetes tehát, hogy a két évente megrendezésre kerülő szüreti fesztivál vidám kavalkádja sokakat vonz ide szeptember utolsó hétvégéjén. Tavasszal pedig a három pincesor legjobb borai vetélkednek a díjakért, amelyeknek odaítélésében nem "hivatásos" kóstolók is közreműködhetnek.

A mindennapok kulturális életéhez tartoznak a Liederkrantz Magyar-Német Kulturális Egyesület német nemzetiségi énekkara és a roma nemzetiségi Lánycsókai Rajkó Tamburazenekar, a fesztiválokra szép sikereket elérő Lánycsókai Vegyeskar, a Lánycsókai Táncsoport. Élénk közösségi élet folyik a Nyugdíjasok Klubjában. A községnek külföldi partnerkapcsolatai is vannak: az ausztriai Markt Hartmannsdorffal már 1993-óta tart az együttműködés; erdélyi kötődést jelentenek Székelydobó, Székelykeresztúr és Betfalva településekkel tartott barátságok.

Településünkön működik: Nyugdíjas klub, Ifjúságért Egyesület, Vegyeskar, Lánycsókai Hagyományörző Nemzetiségi Táncsoport, „Liederkrantz” Magyar-Német Kulturális Egyesület, dráma szakkör, művészet oktatás, ovis néptánc.

Községünk nevezetességei:

- Római katolikus templom
- Római katolikus plébánia
- Sportcsarnok
- Népház
- Általános Iskola
- Takarékszövetkezet
- I-II. Világháborús emlékművek
- Német Ház kiállítóterme
- Német Ház emléktáblája a kitelepítettek és elhurcoltak emlékére
- Felvidékiek baráti köre emlékmű
- Rádiómúzeum

Demográfiai adatok:

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2012	2560	0
2013	2546	99,5%
2014	2548	100,1%
2015	2522	99,0%
2016	2508	99,4%
2017	2535	101,1%
2018	2529	99,8%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

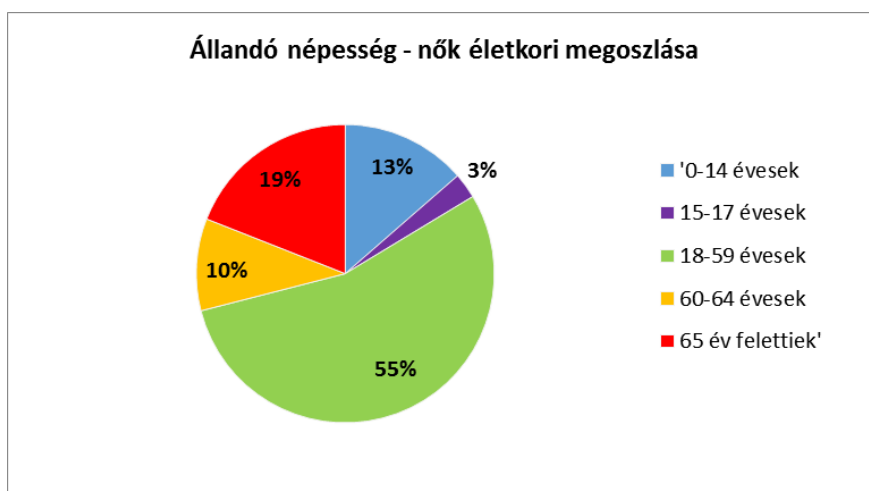
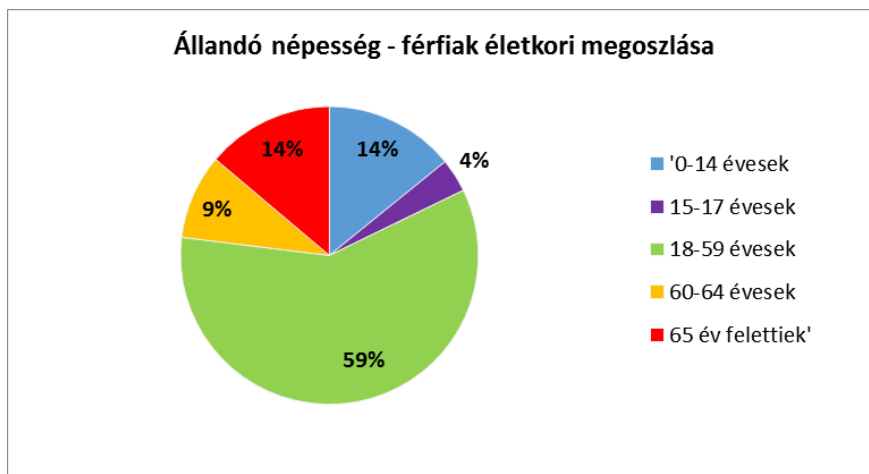


Az 1. számú táblázat adatai alapján Lánycsók község lakónépességének enyhe mértékű csökkenő tendenciája figyelhető meg 2016-ig, ezt követően a korábbi csökkenés lassan megállni, visszafordulni látszik.

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak (TS 0303)	Nők (TS 0304)
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	1 236	1 272	2 508	49,28%	50,72%
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			n.a.	n.a.	
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	175	173	348	6,98%	6,90%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	45	35	80	1,79%	1,40%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	731	695	1 426	29,15%	27,71%
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	114	127	241	4,55%	5,06%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	171	242	413	6,82%	9,65%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR



A 2.1. számú táblázat adatainak elemzése során kiderül, hogy a legnépesebb 18-59 év közötti korosztály tekintetében a férfi lakosság aránya magasabb, mint a női lakosoké. A 65 éven felüli lakosok arányában azonban a nők száma jelentősen túllépi a férfiakét.

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma	n.a.	n.a.	0
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	30	27	-3
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	43	28	-15
Összesen	73	55	-18

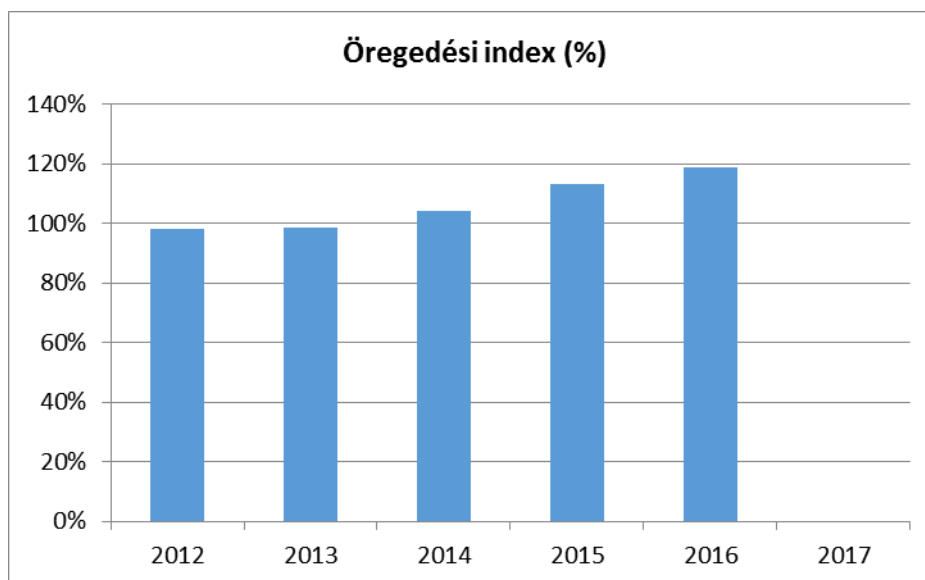
Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

A 15 és 17 éves gyermekek számának lassú fogyása figyelhető meg a településen az elmúlt 10 év népszámlálási adatait szemlélve.

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%) (TS 0401)
2012	343	350	98,00%
2013	344	349	98,57%
2014	377	362	104,14%
2015	399	353	113,03%
2016	413	348	118,68%
2017	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

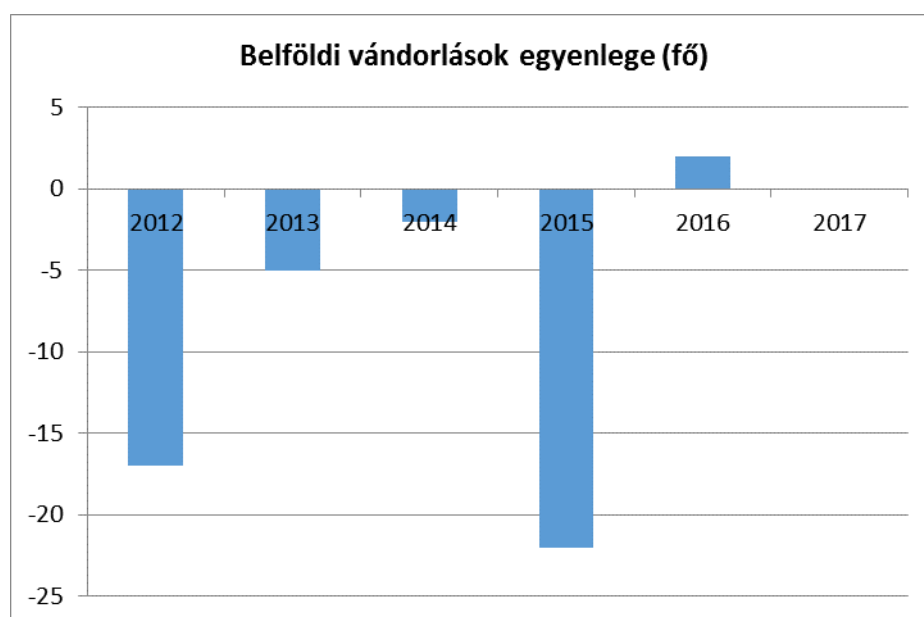


Az öregedési index olyan mutatószám, amely a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősek (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja. Az index évről-évre növekszik, jól mutatja az öregedő lakosságot.

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2012	49	66	-17	-6,6
2013	60	65	-5	-2
2014	60	62	-2	-0,78
2015	44	66	-22	-8,72
2016	91	89	2	0,8
2017	n.a.	n.a.	0	n.a.

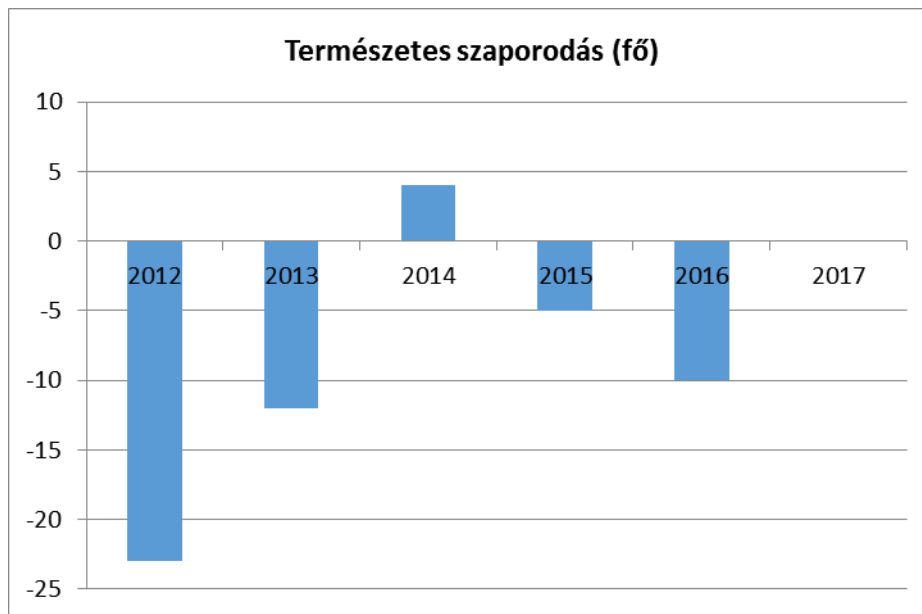
Forrás: TeIR, KSH-TSTAR



5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő) (TS 0703)
2012	13	36	-23
2013	20	32	-12
2014	18	14	4
2015	21	26	-5
2016	16	26	-10
2017			0

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR



A településről elvándorlók száma minden évben magasabb, mint az odavándorlók száma, ez a tényező magyarázza a település lakónépességének lassú fogyását.

A természetes szaporodás adatai szerint az elmúlt években a halálozások száma magasabb volt, mint az élve születések száma.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára fontos érték. Megléte segíti, hogy mindenkinek esélye legyen jó minőségű szolgáltatásokra, az esélyegyenlőtlenséggel küzdő emberek előnyben részesítését az élet minden területén, függetlenül attól, hogy nő vagy férfi, egészséges vagy fogyatékosan él, milyen a származása vagy az anyagi helyzete.

Lánycsók Községi Önkormányzat folyamatosan érvényesíti az esélyegyenlőségi szempontokat a település működését, fejlesztését meghatározó alapvető dokumentumaiban. Az esélyegyenlőség megvalósítását horizontális elvnek tekinti, amely áthatja valamennyi önkormányzati tevékenységet: a kötelező és önként vállalt feladatok ellátását a helyi szintű közpolitika alakítása során.

Az Önkormányzat az esélyegyenlőségi politikáját munkáltatói szerepkörben, közvetlen szolgáltatásai során és intézményfenntartói szerepkörben érvényesíti. Az esélyegyenlőséggel kapcsolatos tevékenysége folyamán mindent megtesz annak érdekében, hogy az egyes projektek kidolgozásában az érdekelt civil szerveződések is aktív szerepet játsszanak, elősegítve ezzel a település lakosságának ilyen irányú szemléletváltását is. Ennek eszközei szabályozás, támogatás és a jó gyakorlatok bevezetése, bemutatása.

A társadalmi esélyegyenlőtlenségek megszüntetése az Európai Unió és hazánk törvényi előírásainak betartása mellett a település számára is alapvető jelentőségű. Fontos, hogy végső célként minden állampolgár, ezen belül minden helyi lakos számára megteremtődjön az esélyegyenlőség az élet különböző területein.

Így különös tekintetben:

- a tanulásban,
- a szociális és egészségügyi ellátásban,
- a munkához jutásban,
- a fizikai környezetben,
- a közzolgáltatások elérésében.
- nyelvhasználatban

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Lánycsók Községi Önkormányzat az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód, és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket.
- A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik az intézményfenntartó központ területi szerveivel (tankerülettel).

A HEP helyzetelemző részének célja

Elsődleges célunk számba venni a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen.

E mellett célunk a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekinteni a szolgáltatásokhoz történő hozzáférésük alakulását, valamint feltárni az ezeken a területeken jelentkező problémákat.

További célunk meghatározni az e csoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat, és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését az HEP IT tartalmazza.

A HEP IT célja

Célunk a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

További célunk meghatározni a beavatkozásokhoz kapcsolódó kommunikációt.

Szintén célként határozzuk meg annak az együttműködési rendszernek a felállítását, amely a programalkotás és végrehajtás során biztosítja majd a megvalósítás, nyomon követés, ellenőrzés-értékelés, kiigazítás támogató strukturális rendszerét, vagyis a HEP Fórumot és a hozzá kapcsolódó tematikus munkacsoportokat.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1 Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi program elkészítését az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján végeztük. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról” szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.v.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Flt.)

- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: nemzetiségi törvény)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)

előírásaira.

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényben foglalt helyi esélyegyenlőségi programok intézkedései kapcsolódnak a következőkben felsorolt, EU és nemzeti szintű stratégiákhoz, ágazati politikákhoz:

- EU 2020 stratégia,
- Nemzeti Reform Program,
- Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia,
- „Legyen jobb a gyerekeknek!” Nemzeti Stratégia
- Roma Integráció Évtizede Program,
- Nemzeti Ifjúsági Stratégia.

Az alábbiakban röviden meghatározzuk a kapcsolódó stratégiákat. Ezek ismerete azért fontos, mivel a település esélyegyenlőségi stratégiájának illeszkednie kell nem csak a jogszabályi környezetbe, hanem az EU és hazai releváns stratégiákhoz is.

EU 2020 stratégia

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns célkitűzések, melyeket 2020-ra az EU egészének teljesítenie kell, két területen is megjelenik. Az oktatásban a lemorzsolódási arányt 10% alá kell csökkenteni. A szegénység/társadalmi kirekesztés ellen ható intézkedések sora pedig azt célozza, hogy legalább 20 millióval csökkenjen azok száma, akik nyomorban és társadalmi kirekesztettségben élnek, illetve akik esetében a szegénység és a kirekesztődés reális veszélyt jelent.

Nemzeti Reform Program

Az Európa 2020 stratégia megvalósításának legfontosabb eszközét tagállami szinten a nemzeti reformprogramok jelentik, melyeket a tagállamoknak minden év áprilisában, a stabilitási/konvergencia programokkal együtt kell elkészíteniük. A nemzeti reformprogramok rögzítik az uniós kiemelt célok alapján megfogalmazott nemzeti célokat, továbbá ismertetik, hogyan kívánják a kormányok a célokat teljesíteni, illetve a növekedést hátráltató akadályokat leküzdeni. A dokumentumok azt is meghatározzák, hogy kik, mikor, milyen intézkedéseket hoznak majd, s hogy ennek milyen költségvetési vonzatai lesznek. A Nemzeti Reform Program az esélyegyenlőségi célcsoportok helyzete javításának szempontjából közvetlen jelentőséggel bíró célkitűzéseket és intézkedéseket tett.

Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia

A Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia (NTFS) az Európai Bizottság által 2011-ben jóváhagyott „A nemzeti romaintegrációs stratégiák uniós keretrendszere 2020-ig” című dokumentumban foglaltakhoz illeszkedik. Az NTFS a szegénység elleni fellépés érdekében megfogalmazott felzárkózáspolitikát helyezi középpontba, emellett hangsúlyos célja a roma közösségek kirekesztése ellen ható folyamatok megelőzése, felszámolása. A stratégia célja, hogy a szegénység szempontjából meghatározó problématerületek – gyermekszegénység, romák helyzete, hátrányos helyzetű térségek – hosszú távú elképzeléseinek integrálását, kiegészítését, egységes célrendszerben történő kezelését kívánja előmozdítani, figyelemmel, a többi, a társadalmi felzárkózás szempontjából releváns stratégiára, így a gazdaságfejlesztéssel és foglalkoztatáspolitikára, a vidékfejlesztésre, az egészségügyi, szociálpolitikai, közigazgatási elképzelésekre.

„Legyen jobb a gyerekeknek!”

Nemzeti Stratégia A Legyen Jobb a Gyerekeknek Nemzeti Stratégia szükségességét elsősorban az indokolta, hogy csökkentse a gyermekek és családjaik nélkülözését, javítsa a gyermekek fejlődési esélyeit. A törvény minden gyerekre kiterjed, de értelemszerűen azoknak a gyerekeknek kell prioritást kapniuk, akiknek érdekei a legjobban sérülnek, akiknél a nélkülözések a legjobban korlátozzák fejlődésüket. A Nemzeti Stratégia másik fontos indoka a szegénységi ciklus megszakításának szükségessége, a gyermekek és a társadalom közös távlati érdeke.

Roma Integráció Évtizede Program

A Stratégiai Terv célja a roma lakosság társadalmi, gazdasági integrációja feltételeinek megteremtése, életkörülményeik javítása, a romák közszolgáltatásokhoz való hozzáféréseinek javítása, valamint a romák és nem romák életkörülményei között kialakult szakadék csökkentése, hosszú távon megszüntetése. A Stratégiai Tervben megfogalmazott feladatok célja a hatékonyabb gazdaságpolitika kialakítása, illetve ennek hosszú távú fenntarthatósága. A további célok között szerepel az integrált oktatás kiterjesztése, deszegregáció a közoktatásban, a romák képzettségi szintjének emelése, a romák munkaerőpiaci integrációjának elősegítése illetve foglalkoztatottsági szintjük emelése, a lakhatási körülmények javítása, a romák egészségi állapotának javítása, a születéskor várható élettartam növelése, valamint az egészségügyi ellátórendszerhez való hozzáférésük javítása, a romákkal szembeni diszkrimináció csökkentése, az esélyegyenlőség elősegítése a jogérvényesítés során.

Nemzeti Ifjúsági Stratégia

A stratégia átfogó célja az ifjúságban rejlő erőforrások kibontásának és a korosztályok társadalmi integrációjának, valamint az esélyegyenlőség elősegítése, az ifjúsági csoportok és ifjak kirekesztettségének és kisodródásának megakadályozása. Az ifjúságra erőforrásként tekintő Stratégia céljainak és intézkedéseinek olyan társadalmi környezetet kell megteremteniük, amely segíti, támogatja, ösztönzi a korosztályhoz tartozókat egyéni és közösségi célú tevékenységeikben. Képessé kell tenni az ifjúsági korosztályok tagjait arra, hogy a bennük lévő tehetséget, tudást, képességet a saját maguk, nemzetük és Európa számára kamatoztathassák. Az állam kiemelt felelőssége, hogy zökkenőmentessé tegye a beilleszkedést a felnőtt társadalomba, és hogy az ezt segítő intézményeit, szolgáltatásait a korosztályi szükségleteknek megfelelően működtesse. A Stratégia konkrét tevékenységeinek meghatározásakor minden esetben külön szempontként kell megvizsgálni az egyenlő esélyű hozzáférés biztosítását. Minden tevékenység, szolgáltatás, intézmény megtervezésekor tekintettel kell lenni a hátrányos helyzetben lévők speciális szükségleteire. A horizontális megközelítés mellett természetesen szükséges és elengedhetetlen specifikus célok meghatározása is. A Stratégia tervezése, végrehajtása és monitorozása során a nők és férfiak közötti egyenlőség szempontjainak beépítésére sort kell keríteni, különös tekintettel a fiúk/lányok, fiatal nők/férfiak eltérő igényeire.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása.

Az önkormányzat a feladat- és hatáskörébe tartozó önkormányzati ügyekben – törvény keretei között – önállóan mérlegelhet. Az állampolgári öngondoskodás, együttműködési készség erősítését szolgálja az a felhatalmazás, amely szerint a képviselő-testület – törvényi felhatalmazás alapján – egyes közszolgáltatások igénybevételét rendeletében feltételekhez kötheti. E részben ezeket a képviselő-testületi, az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő rendeleteket is szükséges bemutatni.

Az egyenlő bánásmód követelménye alapján a Magyarország területén tartózkodó természetes személyekkel, ezek csoportjaival e törvény rendelkezései szerint azonos tisztelettel és körültekintéssel, az egyéni szempontok azonos mértékű figyelembevételével kell eljárni.

Jelen esélyegyenlőségi helyzetelemzés célja az, hogy a rendelkezésre álló adatok, dokumentumok alapján feltérképezze Lánycsók község problémáit, lehetőségeit és segítse elő a településen élő hátrányos helyzetű személyek életminőségének javítását segítő intézkedési terv megfogalmazását.

A helyi önkormányzat által hozott szabályozást érintő kérdésekben a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény rendelkezik.

A Képviselő-testület a helyi szabályozási tevékenysége során az esélyegyenlőségi szempontokat is figyelembe veszi.

Az esélyegyenlőségi célcsoportok esélyegyenlőségének előmozdítására Lánycsók Község Önkormányzatának Képviselő-testülete által elfogadott alábbi rendeletek szolgálnak:

- Lánycsók Községi Önkormányzat Képviselő-testületének a települési támogatásról és egyéb szociális ellátásokról szóló 3/2015. (II.25.) önkormányzati rendelete,
- Lánycsók Községi Önkormányzat Képviselő-testületének a gyermekvédelem helyi rendszeréről szóló 10/2004. (IV.28.) önkormányzati rendelete,
- Lánycsók Községi Önkormányzat Képviselő-testületének a szociális célú tűzifa juttatásról szóló évenkénti rendelete.

2 Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

- **Költségvetési koncepció** – tartalmazza a célcsoporttal kapcsolatos kiadásokat, támogatásokat, a civil szervezetek támogatásait, akiket a HEP-pel kapcsolatban kompetenssé lehet tenni.
- **Gazdasági program** – meghatározza a választási ciklusban és a közép-, illetve hosszútávon elvégzendő fejlesztéseket, így aktualitásában a munkahelyteremtés elősegítését, akadálymentesítést.
- **Köznevelés-fejlesztési terv** – a gyermekekre fókuszáló terv, a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetben lévő gyermekek felzárkóztatását, valamint a gyógypedagógiai szolgálat igénybevételére szoruló gyermekek esélyegyenlőségét is szabályozza
- **Településrendezési terv** – a szegregátumok, telepek kialakításának, kialakulásának megelőzésében
- **Településszerkezeti terv** – a szegregátumok, telepek kialakításának, kialakulásának megelőzésében, átláthatóságában van szerepe
- **Településfejlesztési koncepció** – a település jövőképe, fejlődési irányának egyik meghatározó dokumentuma. Fontos, hogy a vezetők jól mérjék fel a település jelenlegi adottságait, mert ez az alapja a jövőbeni hatékony feladatellátások, közszolgáltatások szervezésének.

2.2 A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

Lánycsók a Mohácsi Többcélú Kistérségi Társulás tagja. Az esélyegyenlőségi tervezés segíti a térség területfejlesztési koncepciója fő célkitűzéseinek megvalósítását, amely elsősorban a foglalkoztatási helyzetre, a gazdasági és oktatási, szociális és gyermekvédelmi területek célkitűzéseinek megvalósításához járul hozzá. A térségben élők életminőségének javítása, az életszínvonal növelése a foglalkoztatottság szint emelésén és a megújulásra kész helyi közösségeken keresztül.

- Életszínvonal, munkavállalás helyi feltételeinek javítása, a településen munkahely-teremtési kezdeményezések támogatása.
- Fiatalok lakosság problémáinak felkarolása és kezelése
- Szociális gondoskodás – a rászoruló rétegek számára (idősek, felnőtt fogyatékosok ellátása)
- Közbiztonság, bűnmegelőzés

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

Az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatokat a 2/2012. (VI.5) EMMI rendelet 1. sz. melléklete alapján a TeIR adatbázisból, illetve önkormányzati nyilvántartásokból származó adatokból nyertük.

3 A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet

A XXI. század egyik globális problémája a szegénység, amelyet a növekvő egyenlőtlenségek okoznak, s amelynek egy része átmeneti jellegű, a gazdasági recesszió eredményeként jön létre. A növekvő egyenlőtlenségnek strukturális okai is vannak, ilyenek például jövedelem- és vagyoneeloszlás, egyes társadalmi rétegek és csoportok társadalmi és gazdasági alávetettsége. Az átmeneti jellegű szegénység az okok változásával magától képes megszűnni, míg a strukturális okokra visszavezethető szegénység kezelésére, megoldására beavatkozásokra, különböző programokra van szükség. A szegénység kialakulásának okait keresve első helyen a világban a munkalehetőségek hiánya, a teljes vagy részleges munkanélküliség áll. A második oka a képzetlenség és a funkcionális analfabetizmus. Ez a két ok összefügg egymással, hisz sok esetben a képzetlenség miatt nincs munkahelyük az embereknek.

A mélyszegénység új keletű fogalom, a XX. század második felében jelent meg. Azt a jelenséget értjük alatta, amikor valaki hosszú időn keresztül a relatív szegénységi küszöb alatt él, és nem látszik annak lehetősége, hogy helyzetéből önerővel, külső beavatkozás, segítség nélkül ki tudna törni. A mélyszegénység esetén a kockázati tényezők összeadódnak: alacsony iskolai végzettség, ami miatt kiszorulnak a munkaerőpiacról; munkalehetőségek hiánya; elzárt falvakban élnek, ahonnan nehéz a közlekedés az esetleges munkalehetőségekhez, a szolgáltatások (oktatás, szociális, egészségügy) csak részlegesen érhetőek el, és mindehhez még társulnak lakhatási problémák is. A mélyszegények körében felülreprezentált a romák aránya, de a többségük nem roma.

A mélyszegénység többdimenziós jelenség, amely megmutatkozik többek között a nagyon alacsony képzettségben és foglalkoztatottságban, az ebből következő súlyos megélhetési zavarokban, kihat az elemi lakhatási, táplálkozási körülményekre, az érintettek egészségi állapotára, stigmatizál és kirekesztéshez vezet. Mindezek együtt szükségszerűen előidéznek a szegénység és kirekesztődés újratermelődését, generációk közötti átörökítést.

Látható, hogy a mélyszegénység kialakulásához összetett folyamatok és hiányok vezetnek. Ezért a kezelésére, enyhítésére, megoldására sem lehet egyetlen szakmát, intézményt megjelölni. Többféle együttműködésekre épülő programokra – amelyben jelen van az oktatás, a szociális szakma, az egészségügy, a közösségi művelődés, a közösségfejlesztés, a vidékfejlesztés – és gazdaságfejlesztésre van szükség.

A szegénység számos társadalmi tényező által meghatározott, összetett jelenség, okai között szerepelnek társadalmi és kulturális hátrányok, szocializációs hiányosságok, alacsony vagy elavult iskolai végzettség, munkanélküliség, egészségi állapot, a családok gyermekszáma, a gyermekszegénység, de a jövedelmi viszonyok mutatják meg leginkább.

Az alacsony jövedelműek bevételeinek számottevő része származik a pénzügyi juttatások rendszereiből.

Az inaktív emberek között nagy arányban fordulnak elő az alacsony iskolai végzettségűek, a megváltozott munkaképességűek. Településünkön - a tapasztalataink szerint - a munkaerő-piacra jutás fő akadályai: az alacsony iskolázottság, a tartós munkanélküli létből fakadó motivációs problémák, a társadalmi elítélés jelenléte. Településünk lakosai szerény, de egyelőre még elfogadható körülmények között élnek. Az elmúlt évtizedekben kialakított otthonok fenntartása azonban ma már egyre nehezebb. Ennek legfőbb oka a munkanélküliség. Az emberek többsége a korábban összegyűjtött megtakarításait feléli, újabb megtakarításokra nincs lehetőség. Sajnálatos módon a fiatalok nem tudnak segíteni az idős szülőknek, éppen ellenkezőleg, a szülők segítik ki a fiatalokat. Szomorú, hogy jelenleg a nyugdíj tűnik a legbiztosabb bevételi forrásnak.

A településen 877 db lakóingatlan található. A családok kevés kivétellel saját tulajdonú családi házban élnek. Néhány otthonban több generáció él együtt. A házak jövedelmi helyzetéről, a tulajdonosok igényéről, igényességéről függően karbantartottak. A lakások kb. 85 %-a összkomfortos (villany, víz, gáz, telefon, kábeltelevízió, internet). A színvonal tekintetében nincs nagy eltérés.

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

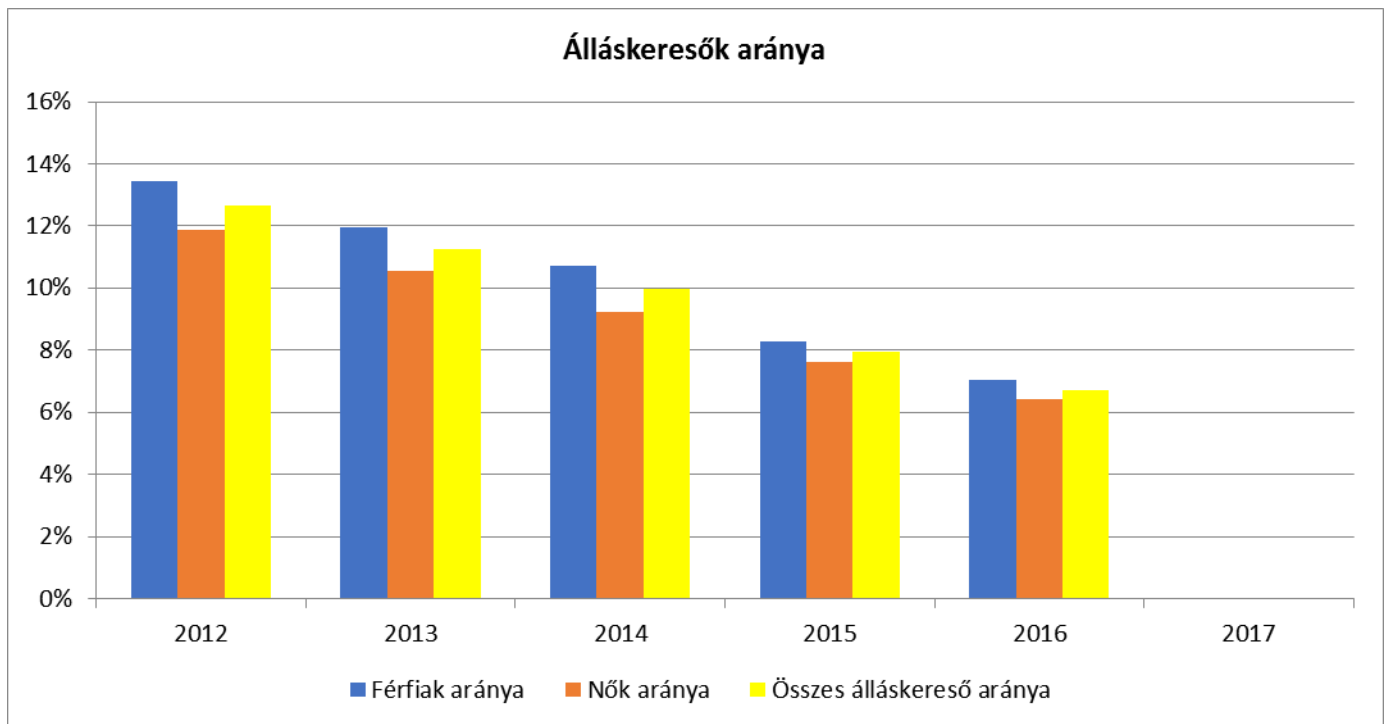
A foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.) és a MÖtv-ben foglalt önkormányzati feladatok és az adatgyűjtés adatai alapján településünkre jellemző foglalkoztatottságot, munkaerő-piaci lehetőségeket kívánjuk elemezni az elmúlt évek változásainak bemutatásával, a különböző korosztályok, illetve nemek szerinti bontásban. Az elemzést összevetjük térségi és országos adatokkal is.

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	941	926	1 867	126,5	13,4%	110	11,9%	237	12,7%
2013	940	913	1 853	112,25	11,9%	96,25	10,5%	209	11,3%
2014	922	887	1 809	98,75	10,7%	81,75	9,2%	181	10,0%
2015	897	873	1 770	74,25	8,3%	66,5	7,6%	141	8,0%
2016	890	857	1 747	62,5	7,0%	55	6,4%	118	6,7%
2017	n.a.	n.a.	n.a.	52,75	n.a.	52,5	n.a.	105	# n.a.

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal



A nyilvántartott álláskeresők száma jelentős mértékű csökkenést mutat mindkét nem tekintetében.

3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma korcsoportok szerint

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		237	209	181	141	118	96
20 év alatti (TS 1002)	Fő	4,5	4,25	6	6,25	4,5	3,25
	%	1,9%	2,0%	3,3%	4,4%	3,8%	3,4%
20-24 év (TS 1003)	Fő	26,25	23,75	21,5	11	10,25	7,5
	%	11,1%	11,4%	11,9%	7,8%	8,7%	7,8%
25-29 év (TS 1004)	Fő	26,5	23,75	16,75	17	11,5	5,75
	%	11,2%	11,4%	9,3%	12,1%	9,8%	6,0%
30-34 év (TS 1005)	Fő	25,75	20,5	18	15,75	13,75	18
	%	10,9%	9,8%	10,0%	11,2%	11,7%	18,8%
35-39 év (TS 1006)	Fő	41,75	29,5	24	22	16,5	9
	%	17,7%	14,1%	13,3%	15,6%	14,0%	9,4%
40-44 év (TS 1007)	Fő	28,5	23,5	22,5	13,75	15,75	14
	%	12,1%	11,3%	12,5%	9,8%	13,4%	14,6%
45-49 év (TS 1008)	Fő	30,75	28,25	23,5	13,75	12,5	10,25
	%	13,0%	13,5%	13,0%	9,8%	10,6%	10,7%
50-54 év (TS 1009)	Fő	21,25	22,75	19	18,25	12,5	11
	%	9,0%	10,9%	10,5%	13,0%	10,6%	11,5%
55-59 év (TS 1010)	Fő	28,25	27	21,75	13,25	10	7
	%	11,9%	12,9%	12,0%	9,4%	8,5%	7,3%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	3	5,25	7,5	9,75	10,25	10
	%	1,3%	2,5%	4,2%	6,9%	8,7%	10,4%

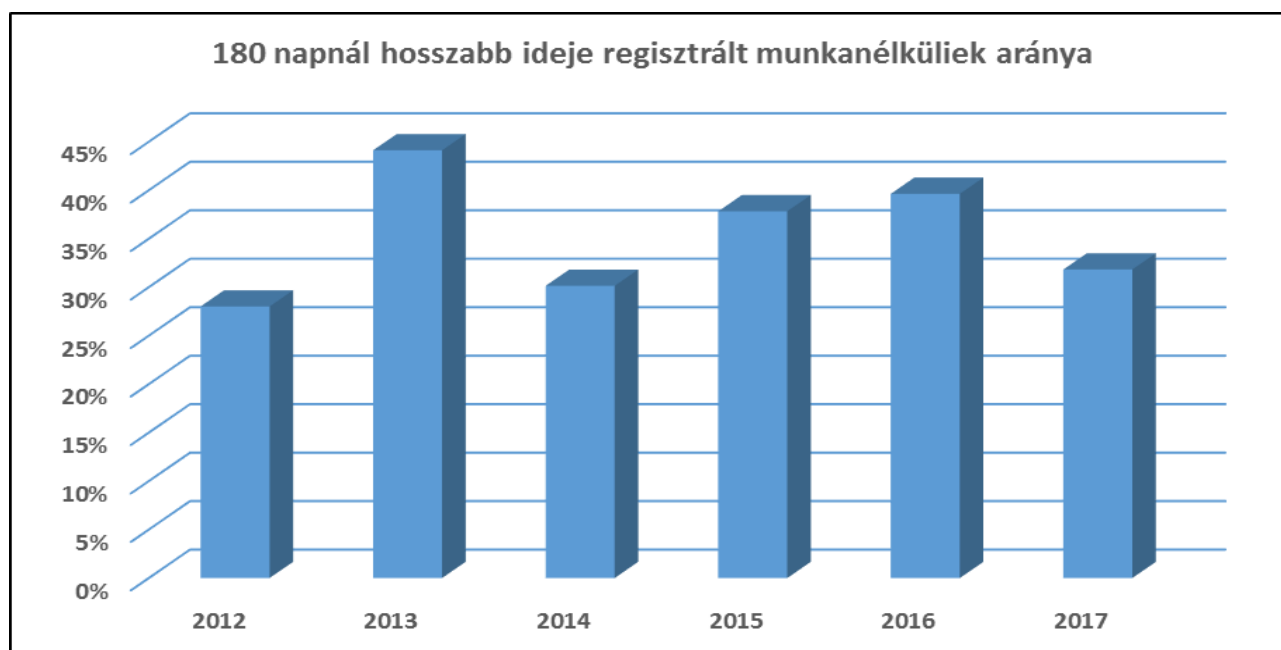
Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek száma 2012. évben volt a legmagasabb, mely évről-évre jelentősen csökkenő értékeket mutat valamennyi korosztály esetében, kivéve a 20 év alatti korosztályt, ahol a csökkenés kevésbé jelentős, és az 59 év felettieket, ahol emelkedő számokat látunk.

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 1501)
	%
2012	28,01
2013	44,12
2014	30,14
2015	37,83
2016	39,63
2017	31,83

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal



A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek százalékos aránya 2013. évben volt a legmagasabb, ekkor 40% feletti volt ez az arány. Az viszont feltűnő, hogy állandóan magas, közel 30-40% körüli ez az arány, tehát a munkanélküliek 1/3-a tartósan munka nélkül marad.

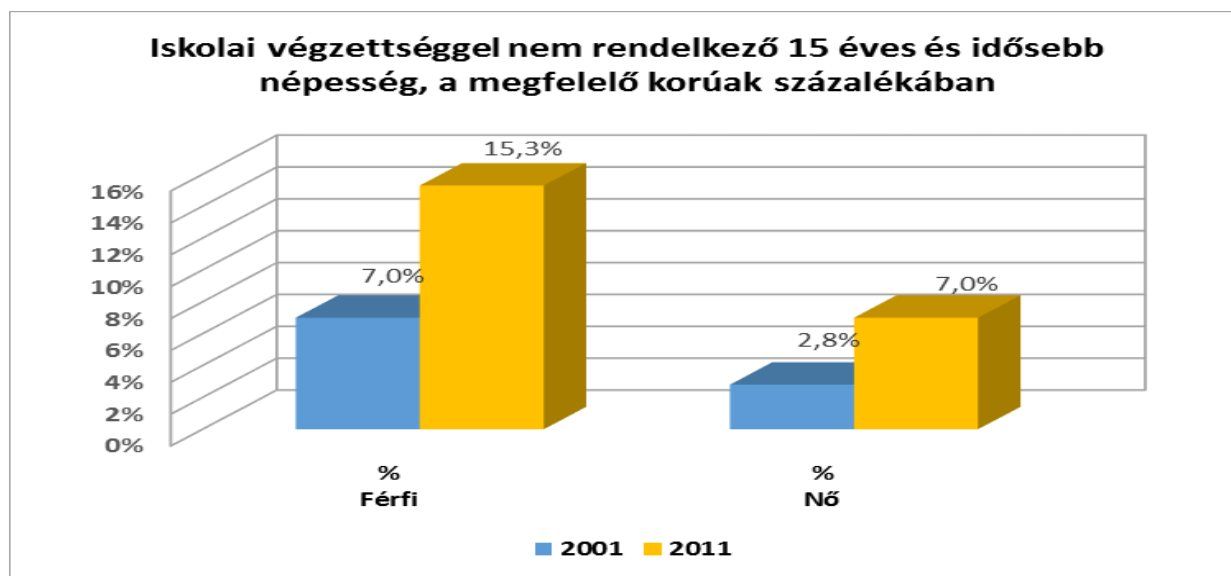
Foglalkoztatás szempontjából hátrányos helyzetűek közé sorolhatók az idősebb, nyugdíj előtt álló korosztályok, a gyermekvállalást követően a munkaerőpiacra visszatérő nők, valamint a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Alacsony továbbá a 15–24 éves korosztály munkaerő-piaci részvétele is. A fiatalok távol maradását főként az oktatási, képzési idő meghosszabbodása indokolja, ugyanakkor jelentősen megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje is. A pályakezdő fiatalok elhelyezkedését elsősorban a munkalehetőségek száma, a nem megfelelő szakmaválasztás, a szakmai tapasztalat hiánya és az iskolai végzettség befolyásolja. Az ifjúsági munkanélküliség strukturális munkanélküliség, a munkaerőpiac elvárásai ma már nemcsak a végzettségre és a szakképzettségre, hanem a különböző személyes kompetenciákra, szakmai és gyakorlati tudásra vonatkoznak.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi (TS 1601)	Nő (TS 1602)	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	93,0%	97,2%	7,0%	2,8%
2011	84,7%	93,0%	15,3%	7,0%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

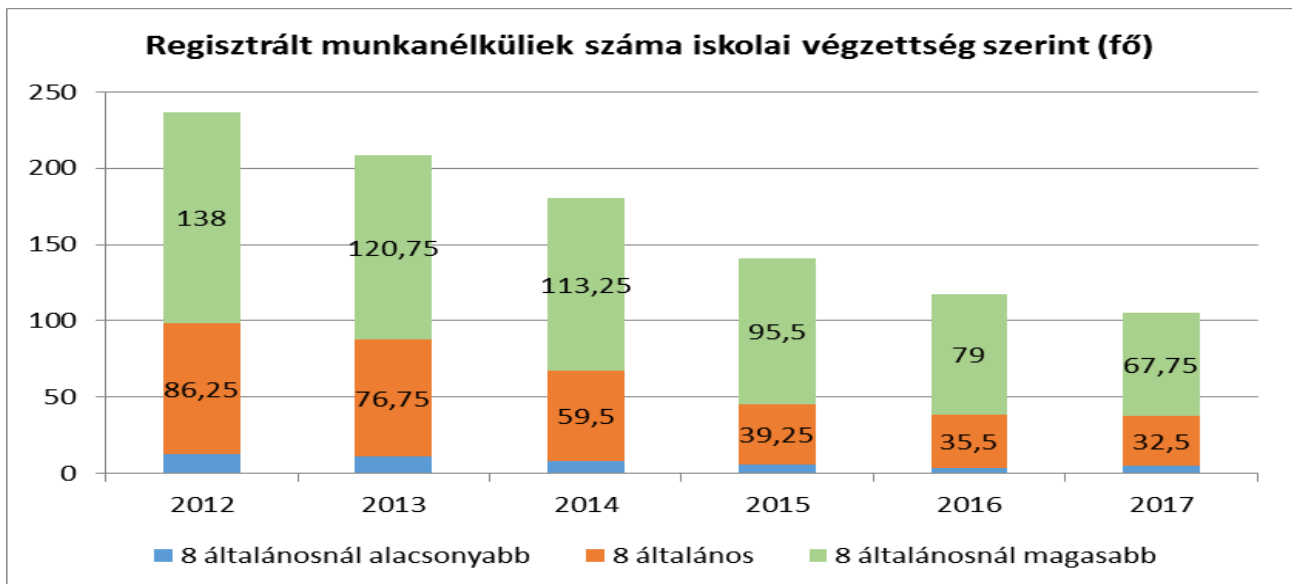


Az alacsony iskolai végzettségre vonatkozóan megfigyelhető a 2001-es és 2011-es adatokat összevetve, hogy 2011-re jelentősen megemelkedett a 15 évnél idősebb iskolai végzettséggel nem rendelkezők aránya. Ez részben annak is köszönhető, hogy az iskolakezdés ideje kitolódott és 15 éves korukig többen nem fejezik be az általános iskola 8. osztályát.

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	237	12,25	5,2%	86,25	36,5%	138	58,4%
2013	209	11	5,3%	76,75	36,8%	120,75	57,9%
2014	181	7,75	4,3%	59,5	33,0%	113,25	62,7%
2015	141	6	4,3%	39,25	27,9%	95,5	67,9%
2016	118	3	2,6%	35,5	30,2%	79	67,2%
2017	105	5	4,8%	32,5	30,9%	67,75	64,4%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal



A Felnőttoktatásban résztvevők és a Felnőttoktatásban résztvevők száma középfokú iskolában táblák tekintetében nem állt rendelkezésre információ.

A regisztrált munkanélküliek közül a százalékos arányokat vizsgálva a 8 általános és 8 általánosanál magasabb iskolai végzettségűeket sújtja leginkább a munkanélküliség. A 8 általánosanál alacsonyabb végzettségűek száma nem jelentős, mivel arányuk a munkaképes korú lakosság körében amúgy is alacsony. A létszámokat tekintve a 8 osztályt végzettek, és ennél magasabb képzettségűek körét sújtó munkanélküliség a jellemző.

c) közfoglalkoztatás

2011. szeptember 1. napján hatályba lépett a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény, amely létrehozta a közfoglalkoztatás új rendszerét. Lánycsók önkormányzata minden lehetőséget kihasznál a közfoglalkoztatásra, a rövid idejű közfoglalkoztatással szemben inkább a hosszabb idejű programokat részesíti előnyben.

Év	Program	Program létszáma (fő)	Foglalkoztatottak éves létszáma (fő)
2015	Földút program	10	114
	Közút program	30	
	Mezőgazdasági program	12	
	Hagyományos közfoglalkoztatás	50	
2016	Start mezőgazdasági program	15	105
	Start helyi sajátosságokra épülő	15	
	Start közút program	15	
	Útőr program	5	
	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás	50	
2017	Start mezőgazdasági program	15	99
	Start helyi sajátosságokra épülő program	15	
	Hosszabb időtartamú program	72	
2018	Start mezőgazdasági program	15	72
	Start helyi sajátosságokra épülő program	15	
	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás	43	
2019	Start mezőgazdasági program	15	70
	Start helyi sajátosságokra épülő program	15	
	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás	35	

Az utóbbi öt év adatait összehasonlítva feltűnő az éves összlétszám csökkenése. A hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás esetében 3-6 hónap időtartamban tud az önkormányzat munkát biztosítani az egyébként elhelyezkedni nem tudó munkanélküliek részére. Ebben a formában kisebb karbantartási munkák elvégzése, a közterületek tisztántartása a feladat: szezonálisan hóeltakarítás, síkosságmentesítés, fűnyírás, gyomlálás, lomb eltakarítás. 2017. évtől az előállított járdalapok, árokelemek lerakása is ebben a formában történik, ezt megelőzően a Start közút program keretében történt.

Az évek óta bevált Start mezőgazdasági program keretében az önkormányzat kertészetet működtet, ahol zöldségféléket termel az önkormányzati fenntartású konyhára. A program lehetőséget biztosít a bérek finanszírozása mellett arra is, hogy a vetőmagot, növényvédőszerket, kisebb gépeket, kerti eszközöket, munkaruházatot is biztosítson a tevékenységhez. Az önkormányzat a kert mellett gyümölcsfákat is ültetett, ezek gondozása is a foglalkoztatottak feladata, és a fák termőre fordulását követően a helyi intézmények tanulói, étkezői részére biztosítja majd a friss gyümölcsöt.

A Start helyi sajátosságokra épülő programban beton járdalapok, szegély- és járdaelemek gyártását folytatja az önkormányzat. Az így előállított elemek lerakásával épülnek, újulnak meg a helyi járdák, és ezekkel folyik a belterületi belvízelvezető árkok burkolása is. A programon belül itt is támogatást kap az önkormányzat az alapanyagok beszerzéséhez.

A Start munkaprogramok egy-egy év időtartamban biztosítanak munkát a közfoglalkoztatásban résztvevőknek.

A közmunkaprogramokhoz kapcsolódó pályázat forrásból volt lehetőségünk nagyobb értékű gépek, berendezések beszerzésére is: hűtőkamra és vákuumozó gép a megtermelt zöldségek tartósításához, traktor pótkocsival és földmunkagép, valamint a betonelem gyártósor és a sablonok.

Az állami foglalkoztatási szerv az elmúlt években több tanfolyamot szervezett, melyen a résztvevőkkel a települési önkormányzat közfoglalkoztatási szerződést kötött. A tanfolyamok egy részét lánycsóki helyszínen tartották, míg több esetben Mohácsra vagy Pécsre kellett utazniuk a résztvevőknek. A tanfolyamon bolti eladó, cukrász, parkgondozó, takarító, targonca kezelő, kisgépező, dajka, konyhai kisegítő, illetve az általános iskola 8. osztályos végzettséget lehetett megszerezni.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői (pl. közlekedés, potenciális munkalehetőségek, tervezett beruházások, lehetséges vállalkozási területek, helyben/térségben működő foglalkoztatási programok stb.)

Lánycsók Mohács vonzáskörzetébe tartozik. A megyeszékhely, Pécs könnyen megközelíthető, főként a reggeli órákban, munkanapokon több autóbuszjárat is a lakosság rendelkezésére áll, amelyet maximálisan ki is használnak, hiszen Pécs nemcsak képzési, hanem a munkahelyek szempontjából is meghatározó, naponta sokan ingáznak. Mivel a település nem rendelkezik vasútállomással, a vasúti közlekedés nem jellemző, a legközelebbi vasútállomás Mohácson található. Mohács felé kiépített kerékpárút található, a város közelsége miatt sokan kerékpárral közlekednek a munkahelyre, oktatási intézményekbe.

3.2.11. számú táblázat – A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének helyi potenciálja - közlekedés

	elérhetőség átlagos ideje autóval	autóbusz járatpárok száma munka- napokon	átlagos utazási idő autóbuszal	vonat járatok átlagos száma munkanapokon	átlagos utazási idő vonattal	Kerékpár úton való megközelíthetőség	átlagos utazási idő kerékpáron
Legközelebbi centrum	6 perc	56	12 perc	-	-	van	25 perc
Megye- székhely	35 perc	31	56 perc	-	-	-	-
Főváros	2 óra	5	3 óra	-	-	-	-

Forrás: helyi autóbusz társaság, MÁV, önkormányzat adatai

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

Komoly probléma, hogy egy országos adat szerint a 16 év feletti lakosság 51 %-a még mindig digitálisan írástudatlan. Különösen nagy a lemaradás – az idősek mellett – a munkanélküliek, a hátrányos helyzetűek, a kistelepüléseken élők és alacsony végzettségűek körében, akiket szinte csak a felnőttképzés keretében lehet megszólítani. Az önkormányzat a járási munkaügyi központtal felvette a kapcsolatot és a munkaügyi központ képzéseiről tájékoztatja a település lakóit. A helyi önkormányzat és a roma nemzetiségi önkormányzat is részt vesz olyan munkaerőpiaci/foglalkoztatást segítő programokban, melyek segítségével a 25 év alatti munkavállalók részére, határozott idejű, támogatott foglalkoztatási programok keretében munkalehetőséget biztosít. Ezzel ösztönözve a fiatalok munkatapasztalat szerzését. A támogatás keretében az önkormányzatok (valamint piaci foglalkoztatók is) a munkabér kifizetéséhez támogatást vehetnek igénybe, és esetenként a támogatási időszak lejártát követően is vállalják a munkaerő tovább foglalkoztatását.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése (pl. felnőttképzéshez és egyéb munkaerő-piaci szolgáltatásokhoz való hozzáférés, helyi foglalkoztatási programok)

Baranya Megyei Kormányhivatal Mohácsi Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, Mohácson fogadja az álláskeresőket, a nem nyilvántartott munkát keresőket. Minden esetben elsődleges szempont, hogy az ügyintézők az ügyfelek részére megfelelő állásokat keresnek és ajánlanak fel. A Hivatal a munkaerő-piaci képzések lebonyolításában, a képzési lehetőségek felkutatásában, a pályaválasztási tevékenységben az intézményi és a piaci képzőkkel tart fenn kapcsolatokat. Ebben a munkáltatók is részt vesznek, amennyiben az igényeik alapján munkaviszonyban állók, vagy felvételre kerülők előzetes képzéseit igénylik. A tanácsadás keretében: munka-, pálya-, álláskeresési-, rehabilitációs és pszichológiai egyéni tanácsadáson való részvételre van lehetőség. Ezen kívül a Hivatal együttműködik még a járás szociális és más intézményeivel a konkrét feladatoknak megfelelően.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

A mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő kifejezetten-e csoportra szabott foglalkoztatására jelenleg nincs lehetőség, az önkormányzati intézményekben a foglalkoztatás feltétele a megfelelő végzettség, képzettség megléte.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A településen hátrányos megkülönböztetést a foglalkoztatás területén nem tapasztaltunk, ilyen irányú bejelentés önkormányzatunkhoz nem érkezett.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

E fejezetben a regisztrált álláskeresők számára és a szociális rászorultság alapján megállapítható pénzügyi és természetbeni támogatásokat mutatjuk be.

2015. március 1-jétől az önkormányzat és a jegyző hatásköréből az ellátások többsége a járási hivatalhoz került át. A településen biztosítható támogatások köre a helyi önkormányzati rendeletben megállapított települési támogatásokra korlátozódik.

Pénzügyi szociális ellátások:

Járási hivatal hatáskörben:

időskorúak járadéka
foglalkoztatást helyettesítő támogatás,
egészségkárosodási és gyermek felügyeleti támogatás
gyermekek otthongondozási díja
emelt összegű ápolási díja
tartós ápolást végzők időskori támogatása

Polgármesteri hatáskörben:

Települési létfenntartási támogatás,
Települési lakásfenntartási támogatás,
Települési szülési támogatás,

Települési temetési támogatás,
Települési gyógyszer-támogatás,

Képviselő-testületi hatáskörben:
Rendkívüli települési támogatás

Természetbeni szociális ellátások:

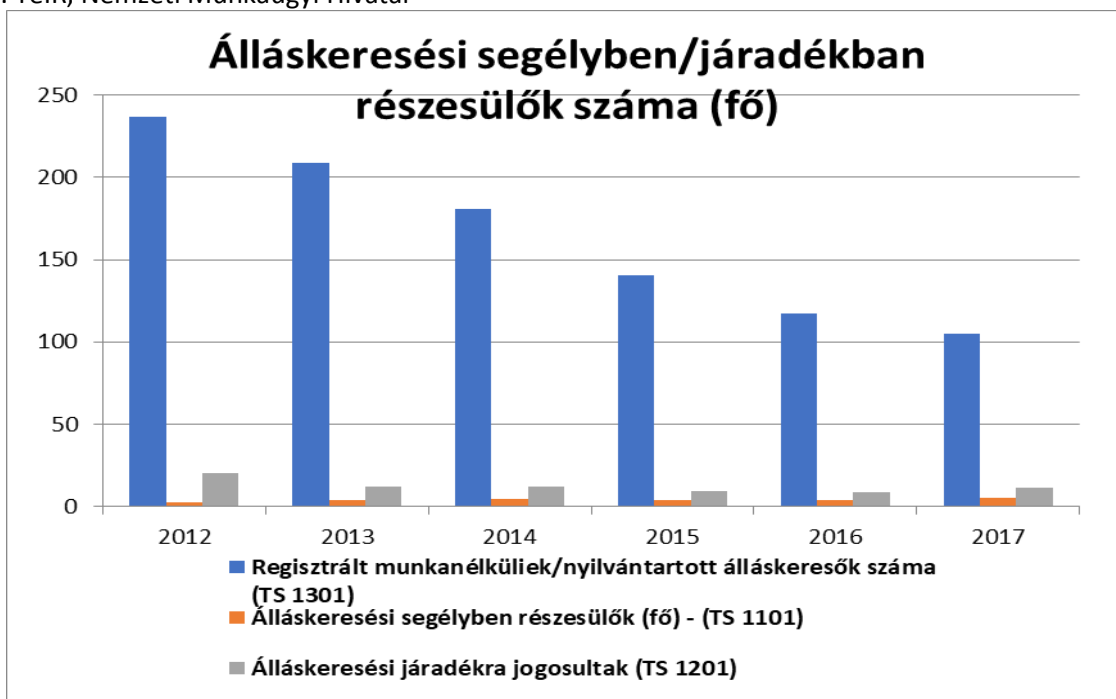
Járási hivatal hatáskörben:
egészségügyi szolgáltatásra való jogosultság,
közgyógyellátás

Képviselő-testületi hatáskörben:
Szociális célú tűzifa támogatás,
Köztemetés

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben/járadékban részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (TS 1301)	Álláskeresési segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresési segélyben részesülők a munkanélküliek %-ában	Álláskeresési járadékra jogosultak (TS 1201)	Álláskeresési járadékban részesülők a munkanélküliek %-ában
2012	1 867	237	2,75	1,2%	20,25	8,6%
2013	1 853	209	3,75	1,8%	12,25	5,9%
2014	1 809	181	4,75	2,6%	12	6,6%
2015	1 770	141	3,75	2,7%	9,5	6,7%
2016	1 747	118	4	3,4%	8,75	7,4%
2017	0	105	5	4,8%	11,25	10,7%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal



A foglalkoztatás elősegítése érdekében az állami foglalkoztatási szervek a munkáltatók részére támogatási lehetőségeket biztosítanak, az álláskeresők részére munkaközvetítéssel, képzések szervezésével, illetve pénzügyi támogatások fizetésével nyújt támogatást.

Álláskeresési járadék illeti meg azt a regisztrált álláskeresőt, aki a megelőző három évben legalább 360 nap jogosultsági viszonytal rendelkezik, és nem tudtak számára megfelelő munkát felajánlani.

Az ellátás összege függ az álláskereső előző négy naptári negyedévben elért járulékalapjától, a folyósítás időtartama az előzőleg munkaviszonyban töltött időtől, melynél 10 nap jogosultsági idő egy nap járadék-folyósítási időnek felel meg, de legfeljebb 90 nap lehet.

Álláskeresési segélyt azon álláskeresőnek lehet megállapítani, aki önállóan nem talál munkát, és az állami foglalkoztatási szerv sem tud neki megfelelő munkát felajánlani, az álláskeresési járadék időtartamát kimerítette, és a rá irányadó öregségi nyugdíjkorhatár betöltéséig legfeljebb öt éve hiányzik.

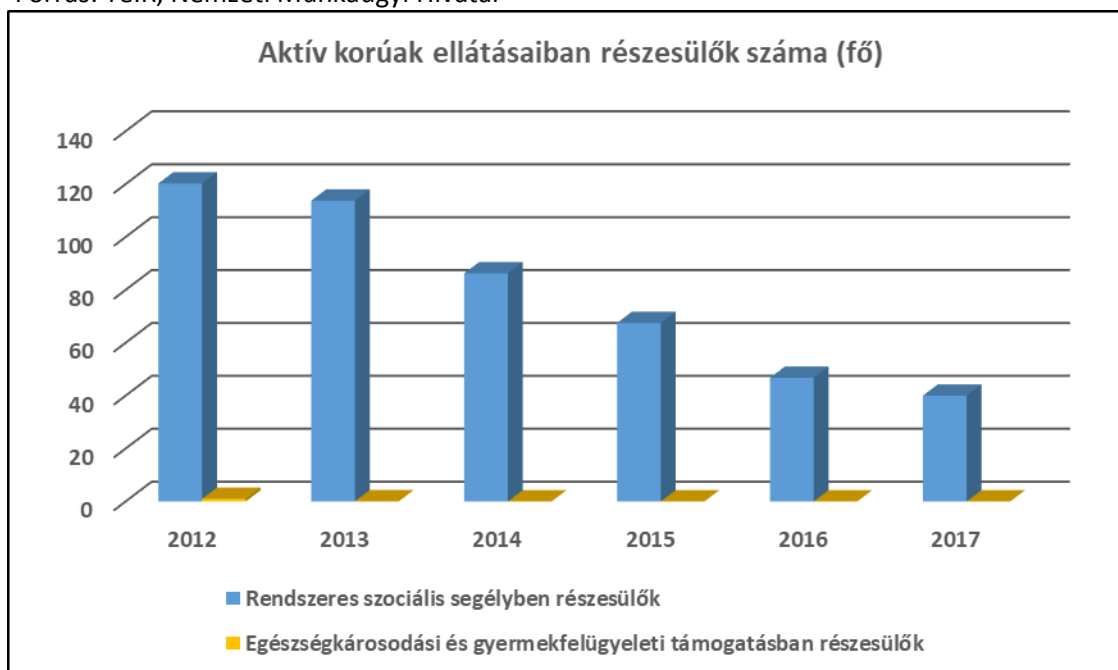
Az álláskeresési segély összege a minimálbér 40 %-ának alapulvételével kerül megállapításra.

Ezen ellátásokra viszonylag kevés személy jogosult, ha az ellátottak számát az a regisztrált álláskeresők számához viszonyítjuk, hiszen az ellátás folyósítása viszonylag rövid időtartamra terjed ki a járadékosok esetében. Az 59 év feletti álláskeresők számának növekedése azonban megfigyelhető az álláskeresési segélyben részesülők számának lassú, de folyamatos emelkedésében.

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) - TS 1401 (2015. február 28-tól az ellátás külön vált EGYT-re és FHT-ra)	Egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint (TS 5401)	Ellátottak száma az aktív korú népesség arányában
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában
2012	120,25		6,44%
2013	113,75		6,14%
2014	86,25		4,77%
2015	67,5	1	3,87%
2016	46,75	0,08	2,68%
2017	40		

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal



2015. évtől a korábbi rendszeres szociális segély átalakult, és az aktívkorúak támogatási rendszere szétvált:

Az aktív korúak ellátására jogosultságot az szerezhethet a hátrányos munkaerőpiaci helyzetű aktív korú személy, aki

- egészségkárosodott
- egyéb korábbi támogatása (gyermekekre tekintettel kapott támogatások, ápolási díj, rokkantsági vagy rehabilitációs ellátás, özvegyi nyugdíj) folyósítási időszaka lejárt
- álláskereső támogatás időtartama lejárt, vagy nem szerez jogosultságot álláskereső támogatásra

az ellátás folyósításának feltétele, hogy az igénylő nem folytat kereső tevékenységet, és a családja megélhetése egyéb módon nem biztosítható.

Fentiek alapján a korábbi rendszeres szociális segély kettévált egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra és foglalkoztatást helyettesítő támogatásra.

A foglalkoztatást helyettesítő támogatás éves felülvizsgálatkor feltétel, hogy az ellátott együttműködik a foglalkoztatási szervvel, és évente legalább 30 nap munkavégzést igazolni tudjon. A munkavégzés teljesítésében az önkormányzat segítséget nyújt a közmunkaprogramok biztosításával, illetve lehetőséget biztosít közérdekű önkéntes munkavégzésre is. Ezzel mindent megtesz annak érdekében, hogy akiben együttműködési szándék van, ne maradjon ellátás nélkül.

Az aktív korúak ellátására jogosultak számának a folyamatos csökkenését figyelhetjük meg, a munkanélküliség csökkenésével párhuzamosan. Ennek magyarázata egyrészt az elsődleges munkaerőpiaci munkahelyek számának emelkedése, másrészt a külföldön dolgozók kikerülése a nyilvántartásokból.

3.3.4. számú táblázat – Települési támogatásban részesítettek száma

Év	2015	2016	2017	2018	2019 szeptember 30-ig
Támogatási forma					
Temetési támogatás (fő)	25 fő	19 fő	21 fő	20 fő	9 fő
(éves kiadás)	250 000 Ft	190 000 Ft	210 000 Ft	200 000 Ft	90 000 Ft
Szülési támogatás (fő)	18 fő	15 fő	15 fő	23 fő	5 fő
(éves kiadás)	180 000 Ft	150 000 Ft	150 000 Ft	230 000 Ft	50 000 Ft
Létfenntartási támogatás	74 fő	137 fő	122 fő	164 fő	88 fő
(éves kiadás)	1 264 000 Ft	1 673 000 Ft	2 548 000 Ft	3 688 000 Ft	645 000 Ft
Gyógyszertámogatás	x	x	15 fő	37 fő	51 fő
(éves kiadás)	0	0	246 000 Ft	281 000 Ft	432 000 Ft
Rendkívüli támogatás	0 fő	7 fő	16 fő	28 fő	17 fő
(éves kiadás)	0 Ft	73 000 Ft	158 000 Ft	160 000 Ft	155 000 Ft
Lakásfenntartási támogatás	149 fő	91 fő	87 fő	76 fő	n.a.
(éves kiadás)	3 949 000 Ft	1 625 000 Ft	2 213 000 Ft	2 075 000 Ft	n.a.
Szociális célú tűzifa juttatás	187 fő	79 fő	118 fő	97 fő	n.a.
Éves kiadás összesen:	5 643 000	3 711 000	5 525 000	6 634 000	n.a.

A települési támogatások rendszerét minden települési önkormányzat önállóan határozza meg. Lánycsók község esetében a gyermek születéséhez kapcsolódóan, családtag elhalálozása esetén 10-10 ezer forintos

támogatásra jogosultak a kérelmezők. Létfenntartási támogatást negyedévente egy alkalommal kérhetnek a szociálisan rászorulóknak, a rászorultsági feltételnek számító egy főre számított jövedelemhatár függ attól, hogy családban, vagy egyedül él az igénylő, illetve kiskorú gyermeket nevelnek-e, a támogatás összege 3-5 ezer forint lehet. Gyógyszertámogatás szintén évente négy alkalommal kérhető, ezzel a támogatással gyógyszer megvásárlásáról szóló bizonylattal kell elszámolni, összege alkalmanként legfeljebb 10 ezer forint lehet. Lakásfenntartási költségek viseléséhez a szociálisan rászorulóknak októbertől márciusig tartó időszakokra vonatkozóan kérhetnek támogatást, melyet havi rendszerességgel fizet az önkormányzat. Itt is különbözik az egy főre számított jövedelemhatár annak megfelelően, hogy egyedülálló vagy családostól az igénylő. A lakásfenntartási támogatás mértéke jövedelemhatártól függően 3 ezer és 5 ezer forint lehet. Rendkívüli támogatást a képviselő-testület saját mérlegelési jogkörében állapíthat meg, rendeletben meghatározott rendkívüli élethelyzetre tekintettel, legmagasabb összege 50 ezer forint lehet.

Természetbeni támogatásként megállapítható az igénylő kérelmére létfenntartási támogatás, köztemetés, közfoglalkoztatott által nyújtott segítség, vagy szociális célú tűzifa támogatás. A szociális célú tűzifa juttatásához az önkormányzat minden évben pályázatot nyújt be a Belügyminisztériumhoz, melynek keretében jelentős családnak tud segítséget nyújtani a téli időszakban a fűtési költségekhez. Az utóbbi egy évben a támogatott háztartások száma 80-187 között mozgott, a kiosztott fa mennyisége 1-3 erdei köbméter között változott.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

E fejezetben a lakhatáshoz kapcsolódó területet elemezzük, kiemelve a bérlakás-állományt, a szociális lakhatást, az egyéb lakáscélra nem használt lakáscélú ingatlanokat, feltárva a településen fellelhető elégtelen lakhatási körülményeket, veszélyeztetett lakhatási helyzeteket és hajléktalanságot, illetve a lakhatást segítő támogatásokat. E mellett részletezzük a lakhatásra vonatkozó egyéb jellemzőket, elsősorban a szolgáltatásokhoz való hozzáférést.

3.5 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

A lakások száma 2008 óta stagnál, 865 db. A településen az ingatlanok többségének állapota jónak mondható. A családsegítő és védőnő beszámolója alapján 10 olyan ingatlan található a településen mely elégtelen lakókörülményeket biztosít az ott lakó család részére.

Év	Lakás-állomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakás-állomány (db)	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2012	865	n.a.	n.a.	n.a.	0	n.a.	n.a.
2013	865	n.a.	n.a.	n.a.	0	n.a.	n.a.
2014	866	n.a.	n.a.	n.a.	0	n.a.	n.a.
2015	866	n.a.	n.a.	n.a.	0	n.a.	n.a.
2016	866	n.a.	n.a.	n.a.	0	n.a.	n.a.
2017	n.a.	n.a.	n.a.	n.a.	0	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

a) bérlakás-állomány

Önkormányzatunk bérlakással, szükséglakással nem rendelkezik. Egyéb bérlakásokra vonatkozó adatokkal nem rendelkezünk.

b) szociális lakhatás

Az önkormányzatnak szociális célú bérlakásállománya nincsen.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Az utóbbi időben jelentősen megnőtt azon lakcímbeljelentések száma, melyek nem a település belterületére, hanem a kiskert, zártkert, mezőgazdasági célra használt épület besorolású ingatlanokra vonatkozik. Ezek az épületek eredetileg présháznak épültek és kisebb-nagyobb átalakítással teszik őket állandóan lakhatóvá. Egyes esetekben az átalakítás teljes mértékben megtörténik és korszerű lakásról beszélhetünk, más esetben

azonban csak az alacsonyabb ingatlanárak miatt vásárolják meg ezeket a nem túl jó állapotú épületeket a szegényebb családok, és a komfortfokozat nem kielégítő.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

A helyi jelzőrendszer tapasztalatai szerint elégtelen lakáshelyzet a településen 10 épület esetében fordul elő, ez azt jelenti, hogy víz, villany, fűtés nincsen a lakásban. A településen egyes családok esetében előfordul, hogy a lakhatási körülményeik nem megfelelőek, segítségre szorúlnak. Ezen esetekben a család és gyermekjóléti szolgálat, valamint a helyi civil szervezetek, egyházi közösségek és egyéni felajánlások segítségével próbálnak jószándékú emberek javítani a körülményeken. A hajléktalanság településünkön nem jellemző.

e) lakhatást segítő támogatások

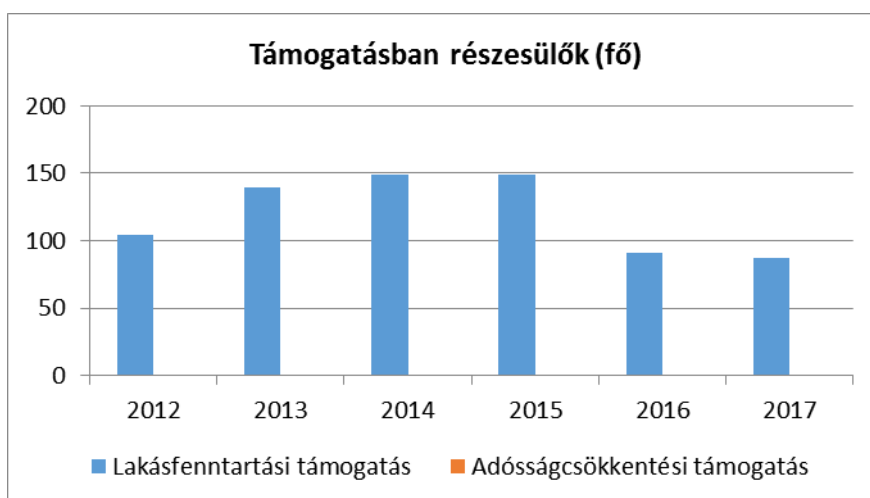
Az 1993. évi III. törvényben (Szt.) biztosított jogkörünkből fakadóan 2013.12.31-ig normatív alapon létezett ez a támogatási forma, ami megszűnt, megszűnést követően az önkormányzat rendelete alapján települési lakásfenntartási támogatást biztosítunk az arra jogosult rászoruló családoknak. 2018. évben 76 háztartás részesült lakásfenntartási támogatásban. A szociális törvény rendelkezik az adósságkezelési szolgáltatásról, amely akkor nyújt segítséget, ha már összegyűlt egy nagyobb összegű díjhátralék. A hátralékkal rendelkező családok esetében az önkormányzat hivatala nyújt segítséget a hátralék rendezéséhez. Ez lehet a támogatás, önkormányzati adósságrendezés, egyéb pénzügyi támogatás, mérőeszközök felszereléséhez hozzájárulás.

Adósságcsökkentési támogatás településünkön nem működik. Viszont egyre több család rendelkezik előre fizetős villany- illetve gázórával.

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2012	104	0
2013	140	0
2014	149	0
2015	149	0
2016	91	0
2017	87	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar



f) eladósodottság

Tapasztaljuk, hogy a szegénység jellemzője a lakhatással összefüggő hátralékok felhalmozódása, és a lakossági adósságállomány folytonos újratermelődése.

A legveszélyeztetettebb csoportok a gyermekvédelmi gondoskodásból kikerülők, kedvezőtlen jövedelmi helyzetű családok, pályakezdők, nagycsaládosok, a hajléktalansággal veszélyeztetett, az erőszak áldozatai például kilakoltatás előtt álló családok, a lakásfenntartási nehézséggel küzdők, a lakhatással összefüggő adósságot felhalmozott háztartások és súlyos betegséggel küzdő családok. Településünkön az eladósodottság miatti krízishelyzetről jelenleg nincs tudomásunk.

g) lakhatás egyéb jellemzői: külterületeken és nem lakóövezetben elhelyezkedő lakások, minőségi közszolgáltatásokhoz, közműszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez való hozzáférés bemutatása

A településünk közterületein nem élnek hajléktalanok, ennek ellenére a jelzőrendszer kiépített és a segítségnyújtást végző intézmények elérhetőek. A hajléktalanság problémája sok szempontból-jogi, munkaerő-piaci, lakásügyi, pszichiátriai-értelmezhető. A hajléktalanok közül sokaknak még alkalmazkodási, összeférhetlenségi problémáik is vannak és nem utolsó sorban valamilyen szenvedély betegségük is vélelmezhető.

A hajléktalanná válás jellemző okai strukturális (szegénység, tartós munkanélküliség, intézményekből való kikerülés) és családi-, kapcsolati konfliktusok. Számuk nehezen meghatározható. Többségük semmilyen szociális intézménnyel nem tart kapcsolatot, kisebb hányaduk leginkább karitatív intézményekkel, népjóléti irodákkal, munkaügyi intézményekkel áll kapcsolatban. Ellátásukban kiemelkedő a nem állami szervezetek részvétele, ugyanakkor a szociális és egészségügyi ellátásuk nem kellően megoldott és összehangolt. Baranya megyében a TÁMASZ Alapítvány szervezésében, Pécssett jól kiépített ellátórendszer működik. A hajléktalanság kezelésében szintén fontos a társadalmi reintegráció és rehabilitáció közreműködő szereplőinek folyamatos konzultációja, programkidolgozása.

3.6 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a telep/szegregátum mint lakókörnyezeti jellemzői (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.)

Szegregátumnak nevezzük azokat a területeket, ahol az aktív korú népességen belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya mindkét mutató tekintetében magasabb, mint 50%. Az általános tapasztalatok alapján elmondható, hogy ezen a területeken az alacsony státuszú mélyszegénységben élő és roma népesség koncentrációja igen magas, éppen ezért a városi szegregátumok meghatározásának egyik elsődleges célja az ilyen jellegű területek lehatárolása.

Városszerkezetileg a szegregátumoknak alapvetően kétféle típusa jelentkezik:

- a városszövetbe agyazódott szegregált, szegregálódó területek (általában ezek jelentik a telepszerű környezetet),
- a városszövettől elkülönült, alapvetően nem lakó-funkciójú területekbe ékelődött szegregátumok (általában ezek jelentik a telepeket). A településen telep/szegregátum mint lakókörnyezet jellemző (kiterjedtsége, területi elhelyezkedése, megközelíthetősége, lakásállományának állapota, közműellátottsága, közszolgáltatásokhoz való hozzáférés lehetőségei, egyéb környezet-egészségügyi jellemzői stb.) nincs.

b) a telepen/szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői (pl. életkori megoszlás, foglalkoztatottsági helyzet, segélyezettek, hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek aránya stb.)

A településen a telepek/szegregátumok nem alakultak ki ezért ilyen településkörnyezetben nem élnek.

c) Szegregációval veszélyeztetett terület, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A településen a népességen belül jellemzően alacsony a romák aránya, a roma lakosság a településen szétszóródva él. A lakosságon belüli arányukról pontos szám nem áll rendelkezésre, ám az nyilvánvaló, hogy a településen nagy tömegben nem található meg egy-egy területen, így elmondható, hogy erőteljes etnikai szegregáció nem tapasztalható.

3.7 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) az egészségügyi alapszolgáltatásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Az egészségügyi ellátás színvonalasan biztosított az alapellátás körébe tartozó települési önkormányzati feladatok tekintetében:

1. háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátás,
2. alapellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátás (felnőtt, gyermek),
3. védőnői ellátás,

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2012	n.a.	1	1
2013	n.a.	1	1
2014	n.a.	1	1
2015	n.a.	1	1
2016	n.a.	1	1
2017	n.a.	1	1

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Településünkön egy-egy felnőtt és gyermek háziorvosi körzet található, a körzetekhez tartozik ezen kívül a szomszédos Kisnyárad község területe. A háziorvosi rendelőket egy épületben találhatók, melynek felújítását az önkormányzat 2014-ben pályázati forrás igénybevételével teljeskörűen felújított. A felújítás az épületen kívül a bútorzatra, és az orvosi felszerelésre is kiterjedt, így rendezett körülmények között fogadhatják a betegeket.

Szintén alapellátási feladat a védőnői ellátás biztosítása, ebben a tekintetben a település területe két körzetre oszlik, a két körzetet azonban ugyanazon védőnő látja el.

A hétközi és hétvégi háziorvosi ügyeleti ellátást a környező települések együttműködésével, Mohács Város által fenntartott Egészségügyi Alapellátó keretében szervezik meg. Az ügyeleti rendszerben a területi ellátást nyújtó háziorvosok közreműködnek, az ügyeleti központ Mohácson található.

A fogorvosi körzet ellátását Mohács városában működő rendelőben tudják a lánycsóki lakosok igénybe venni.

Az egészségügyi szakellátás Mohács Városi Kórházban működik.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz (pl. népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez) való hozzáférés

Kötelező jellegű népegészségügyi szűrések már nem léteznek. A behívóleveles szűrések ajánlottak. Kötelezően elrendelt szűrővizsgálat járványügyi indokkal lehetséges, ezek nem tartoznak a népegészségügyi szűrések közé.

Az egészségügyi mutatók viszonylag pontos képet adnak a település egészségügyi helyzetéről. Mind a méhnyakrák-, mind az emlőszűréseken viszonylag alacsony a felnőtt nők részvételi aránya. A kötelező védőoltásokból senki sem maradt ki. A helyi önkormányzat az egészségvédelemmel kapcsolatos ismeretek terjesztésében, a helyi társadalom egészségtudatos attitűdjének formálásában közvetlenül nem vállal szerepet. A hatékony egészségvédelem hangsúlyos eleme az önkormányzat által fenntartott közoktatási intézmények nevelési, oktatási programjának.

A népegészségügyi, koragyermekkorai kötelező szűrésekhez való hozzáférés a lakosság számára biztosított, továbbá a településen szervezett egészségügyi szűrések térítésmentesen és önkéntes bejelentkezés alapján az állampolgárok számára hozzáférhetők. Ebben fontos tényező, hogy részben a szociálisan rászorult lakossági szegmens prevenciója élvez prioritást, de idetartoznak az életkor és neme által meghatározott kockázati faktor lehetőségével bíró állampolgárok is.

Fogászati szűrést az iskolai, óvodai- nevelési-egészségügyi feladatok közt a gyermek fogorvos végez az oktatási intézménnyel történt megállapodás alapján. Az iskolafogászati rendelésen valamennyi tanuló megjelenik szűrővizsgálaton.

Alkalmi szűrővizsgálatok megszervezésével és ezekhez helyszín biztosításával az önkormányzat és intézményei is hozzájárulnak a lakosság egészségi állapotának megtartásához, javításához. Ezek a helyszíni szűrések főleg az idősebb korosztály és a mélyszegénységben élők számára jelentenek lehetőséget.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

Mohács Városi Kórházban biztosított az ellátás igénybevétele.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelenése

Az önkormányzat önálló intézmény fenntartásával megszervezi a közétkeztetést, amely megfelel az érintett korosztály egészséges étrendjére vonatkozó elvárásoknak. A bölcsődés korcsoporttól a felnőtt korcsoportig biztosítja az ellátást. Speciális étkezést igénylő személyek számára az állapotuknak megfelelő diétás étrendet is tudnak biztosítani. Az önkormányzat kertészetében megtermelt zöldség- és gyümölcsfélék nagyban hozzájárulnak a megfelelő tápanyag bevitelhez. A kikerülő étel minőségi és mennyiségi ellenőrzése folyamatos, szakember bevonásával történik, így az egészséges táplálkozás szempontjait mindig szem előtt tartva megfelelő táplálás biztosítható. A közétkeztetés szolgáltatója az önkormányzat, a szolgáltatást átlagosan napi 250 fő veszi igénybe.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

A sportolni vágyókat az 1992-ben elkészült Sportcsarnok, valamint a focipálya várja. A sportcsarnokban az iskolai sportkör keretében sportfoglalkozások biztosítottak az iskola tanulói számára. További lehetőségeket is biztosítunk az egyéni igényeknek. A focipályán a Lánycsóki Sportegyesület sportolói számára tartanak edzéseket, de működik itt újszati és népi sportjáték is. A futball terén a felnőtt csapaton kívül ifjúsági csapat is működik. „Ovifoci” program keretében a legkisebbek is megismerkedhetnek a labdarúgás szépségeivel.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat helyi rendelete értelmében az alábbi szociális szolgáltatásokat biztosítunk, a rászorulóknak részére.

Étkeztetés: Napi egyszeri meleg étkeztetést biztosítunk a szociálisan rászorultak, fogyatékos személyek, pszichiátriai betegek, hajléktalan személyek vagy szenvedélybetegek részére. Az ebédet az önkormányzat konyháján főzik. A térítési díjakat szociális rászorultság alapján különböző mértékben állapította meg az önkormányzata.

Házi segítségnyújtás: Az életvitelükhöz szükséges segítségnyújtást jelenti az időskorú személyeknek, pszichiátriai betegeknek, valamint szenvedélybetegeknek. Azoknak, akik önálló életvitelükben segítséget igényelnek, illetve önmagukat ellátni csak részben képesek, róluk nem gondoskodnak. Az ellátás lehet szociális segítség és személyi gondozás az gondozott ellátási igényének megfelelően. A térítési díja az ellátás önköltségének alapul vételével állapítja meg az önkormányzat.

Nappali ellátás – idősek klubja: Önmaguk ellátására részben képes személyek részére biztosít lehetőséget napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, az alapvető higiéniai szükségletek kielégítésére. Lehetőség van a klubban tízórai és ebéd igénylésére, de nem kötelező. Az idősek klubja a legrégebbi ellátásunk, sok hagyománnyal, kapcsolattal rendelkezik. Továbbra is az a célunk, hogy az idősek mindennapjait színesebbé tegyük, tartalommal töltsük meg. A nappali ellátásnak térítési díja nincsen, csak az igénybe vett étkezés ellátási díját kell az igénybe vevőnek megtérítenie.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

A településen a szolgáltatások nyújtása során nem kerül sor hátrányos megkülönböztetésre, erről bejelentés az önkormányzat felé nem érkezett. A szolgáltatásért fizetendő térítési díjak megállapítása esetében csak az ellátottak jövedelmi helyzetét veszi figyelembe az intézmény.

h) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) a szociális és az egészségügyi ellátórendszer keretein belül

A pénzbeli ellátások és a közszolgáltatások szervezése során pozitív diszkriminációval segítjük a rászorulókat. Ez részben szabályozási eszközökkel, részben eljárások bevezetésével, részben a nyilvánosság eszközeinek alkalmazásával történik. Az egyes szociális ellátások, szolgáltatásokért fizetendő térítési díjak

megállapítása alkalmával, az önkormányzat az ellátottak jövedelmi helyzetét veszi alapul. Egyes ellátásokat – mint a nappali ellátás – térítési díj mentesen biztosít, míg a szociális étkeztetés esetében a jövedelmi helyzetnek megfelelően az alacsonyabb jövedelmű ellátottak esetében, a térítési díj is alacsonyabb

A következő támogatásokkal igyekszik az önkormányzat segíteni a rászoruló családokat:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- települési létfenntartási támogatás
- szociális célú tűzifa támogatás
- szülési támogatás
- gyógyszer-támogatás
- rendkívüli települési támogatás
- temetési támogatás

3.8 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) közösségi élet színterei, fórumai

A közösségi élet színterei sokrétűek, ilyenek a lakóközösségek, a munkahelyek, önkormányzati intézmények, a templomok, a civil szervezetek. Településünk kedvező természeti adottságokkal, értékekkel rendelkezik, polgáraink többsége lokálpatrióta, akik külön-külön, illetve szervezetekbe tömörülve is tesznek községünkért. Az Önkormányzat gondot fordít arra, hogy az állampolgárokat bevonja a település társadalmi életébe, a településfejlesztési programok előkészítésébe. Segíti a nemzetiségi művészeti csoportok alakulását, bemutatkozását, a nemzetiségi hagyományőrző rendezvények lebonyolításához helyszínt biztosít.

A mindennapok kulturális életéhez tartoznak a Lánycsóki Rajkó Tamburazenekar, a fesztiválokön szép sikereket elérő Lánycsóki Vegyeskar, a "Liederkrantz" Magyar-Német Kulturális Egyesület kórusa, a Lánycsóki Táncsoport. Élénk közösségi élet folyik a Nyugdíjasok Klubjában.

A községnek külföldi partnerkapcsolatai is vannak: az ausztriai Markt Hartmannsdorffal már 1993-óta tart az együttműködés; gyümölcsöző sportkapcsolatokat ápolnak Wieslochhal és Helsa-Winckenrodeval; erdélyi kötődést jelentenek Székelydobó, Székelykeresztúr és Betfalva településekkel tartott barátságok.

Településünkön működik: Nyugdíjas klub, Ifjúságért Egyesület, Vegyeskar, Lánycsóki Hagyományőrző Nemzetiségi Táncsoport, „Liederkrantz” Magyar-Német Kulturális Egyesület, dráma szakkör, művészet oktatás, ovis és iskolás néptánc.

1994. évben volt az első Szüreti Fesztivál községünkben. Az azóta hagyománnyá vált ünnepség során a választott bíró és bíróné, valamint népviseletbe öltözött kísérőik, zenével kísérve végigvonultak a falun. Ezután veszi kezdetét egy ünnepi műsorokkal tarkított délután, mely szüreti bállal zárul.

2013. évben került először megrendezése községünkben az Aratóünnep, mely keretein belül felelevenítésre kerültek az aratás régi szokásai (kaszálás, marokszedés, kéve-kötés, kéve-hordás) korhű öltözékben. Célunk, hogy a jól sikerült aratónap 2 évente megrendezésre kerüljön és ezáltal felelevenítsük régi hagyományainkat.

b) közösségi együttélés jellemzői (pl. etnikai konfliktusok és kezelésük)

Lánycsokon három nemzetiségi – német, roma és horvát – önkormányzat működik, mely azt bizonyítja, hogy ezen nemzetiségi közösségek létszáma érte el, illetve haladta meg a 2001. évben tartott népszámlálás alkalmával a 25 fős határt. A nemzetiségek és a többségi közösség együttélése a településen nem okoz problémát, a helyi rendezvények esetében gyakran előfordul, hogy a különböző nemzetiségek kulturális programjai, hagyományaik bemutatása egymás mellett történik. A településen nem jellemzőek az etnikai konfliktusok.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai (adományozás, önkéntes munka stb.)

A településen önkéntes munkásokat főként tavasszal, a közterületek virágosításakor, illetve nyáron, szintén a közterületek, illetve az óvoda udvarának ápolásakor figyelhetünk meg civil szerveződések formájában. Adományozások, felajánlások legfőképpen a különféle intézmények, mint az óvoda irányába történnek, ezek főként játékadományok, melyeket a szervek szívesen fogadnak.

Emellett lakossági adományokkal is találkozhatunk, ezek megszervezését és kiosztását a Mohács Kistérségi Családsegítő Szolgálat és Gyermekjóléti Központ, valamint a Katolikus Caritas végzi.

3.9 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A Lánycsóki Roma Nemzetiségi Önkormányzat aktívan segíti a hátrányos helyzetű célcsoportokat. Minden évben megrendezésre kerül a Hagyományörző Romanap, melyen a népi tánccsoportok, tamburazenekar és tehetséges énekesek mutatják meg tudásukat.

A nemzetiségi önkormányzat továbbra is aktívan részt vesz a település, és a települési önkormányzat intézményei rendezvényein, a március 15-ei koszorúzáson, a Lánycsóki ÁMK Általános Iskola és a Lánycsóki Óvoda rendezvényein.

A nemzetiségi önkormányzat a kulturális programokon kívül társadalmi lemorzsolódás elleni munkát is végez, tanfolyamokat szervez, melyen az alapkompenciák fejlesztésével a résztvevők munkapiaci helyzetét kívánják javítani, foglalkoztatási szerv által támogatott munkalehetőséget biztosít 25 év alatti munkavállaló részére. A főként roma lakosság, de nemzetiségi hovatartozás nélkül más rászoruló körön is igyekeznek segíteni, tanfolyamokkal, ruhaadományok osztásával, valamint azzal, hogy segítő irodát üzemeltetnek, melyben a lakosság részére segítséget nyújtanak, fénymásolással, gépírással, önéletrajzok írásával.

3.10 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A munkanélküliek száma magas, ami tovább fokozza az elszegényedést	közmunkaprogram fejlesztése
Az alacsony iskolai végzettségűek magas száma	Felnőttképzések, tanfolyamok szervezése
A település nem rendelkezik önkormányzati bérlakással	Önkormányzati bérlakások létrehozása
Elektronikus álláskeresés és ügyintézés akadályozott	Elektronikus ügyintézés segítése

4 A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

Az esélyegyenlőség, az egyenlő bánásmód biztosítása mindenki számára minden ország, település központi kérdése. Földrajzi elhelyezkedéstől, származástól, nemtől, életkortól függetlenül mindenkit azonos jogok illetnek meg, tehát kivétel nélkül törekedni kell ezek érvényesítésére. A cél az, hogy mindenki egyenlő eséllyel jusson az ellátásokhoz, rendelkezzen a kellő információval, tisztában legyen vele, hol érdeklődhet, tudja, milyen ellátások illetik meg, van-e választási lehetősége. Sokszor tapasztalhatjuk, hogy ez nem valósul meg, legyen ez köszönhető vagyoni státusznak, vagy társadalmi sztereotípiának, vagy a gyermekek esetében az életkornak.

Az utóbbi években született szociális vonatkozású jogszabályokban megvalósult a jogalkotó azon törekvése, hogy az irányelveknek megfelelő, az egyenlő esélyeket biztosító jogszabályok szülessenek. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyermekvédelmi törvény) 5. §-a szerint a veszélyeztetettség „olyan – magatartás, mulasztás vagy körülmény következtében kialakult – állapot, amely a gyermek testi, értelmi, érzelmi vagy erkölcsi fejlődését gátolja vagy akadályozza”.

Ez a megfogalmazás nem ad komoly támpontot egy-egy valós eset megítélésében, és így megőrzi a mérlegelés lehetőségét és felelősségét. A veszélyeztetettség fogalmának pontosítására a gyakorlati munkában mindenképpen szükség van. Egy lehetséges megközelítés az alábbi kategóriákat jelöli meg:

Veszélyeztetett

- az alkoholista, önmagát a környezetére is veszélyes módon elhanyagoló, krónikusan beteg szülő gyermeke,
- a felbomlott és ez által talaját veszített család elhanyagolt gyermeke,
- a bölcsődékben, óvodákban és iskolákban tartósan kirívó magatartású, neurotizálódott gyermek és serdülő,
- a tanulásban lemaradt, túlkoros gyermek,
- javítóintézetből vagy a nevelőotthonból elbocsátott, nem utógondozott fiatal.

Gyermekbántalmazás

A gyermekbántalmazás a gyermek veszélyeztetettségének egyik megnyilvánulási formája, de a gyermek veszélyeztetettsége bántalmazás nélkül is megvalósulhat, így például a gyermek magatartása, a szülő egészségi állapota, anyagi körülménye, életvitele lehet veszélyeztető körülmény anélkül, hogy ez a gyermek bántalmazását is jelentené.

A *gyermek bántalmazásán* azt értjük, ha valaki(k) sérülést okoz(nak) a gyermeknek, vagy a gyermek sérelmére elkövetett cselekményt, történést szándékosan nem akadályozza(ák) meg. Ez a gyermek további életére kiható, jelentős mértékű sérülés lehet testi, érzelmi, erkölcsi, szellemi, egészségügyi jellegű, illetve a gyermek méltóságát sértő, személyiségfejlődését károsan befolyásoló. A gyermekeket érheti bántalmazás családon belül, intézményi keretek között vagy – ritkább esetben – lehetnek idegen személy által okozott bántalmazás szenvedő alanyai is.

A magyar jogrendszerben nincs pontos meghatározás arra vonatkozóan, milyen eset minősül gyermekbántalmazásnak, elhanyagolásnak, a szakemberek között is vita van e tekintetben. A WHO definícióját elfogadhatónak tekinthetjük:

„A gyermek bántalmazása és elhanyagolása (*rossz bánásmód*) magában foglalja a fizikai és/vagy érzelmi rossz bánásmódot, a szexuális visszaélés, az elhanyagolás vagy hanyag bánásmód, a kereskedelmi vagy egyéb kizsákmányolás minden formáját, mely a gyermek egészségének, túlélésének, fejlődésének vagy méltóságának tényleges vagy potenciális sérelmét eredményezi egy olyan kapcsolat keretében, amely a felelősségen, bizalmon vagy hatalmon alapul.” A rossz bánásmód lehet fizikai, érzelmi, szexuális és egyéb jellegű, és megvalósulhat aktív (cselekvő) és passzív (elhanyagoló) magatartással, a gyermeket rossz bánásmód érheti családon belül, illetve családon kívül.

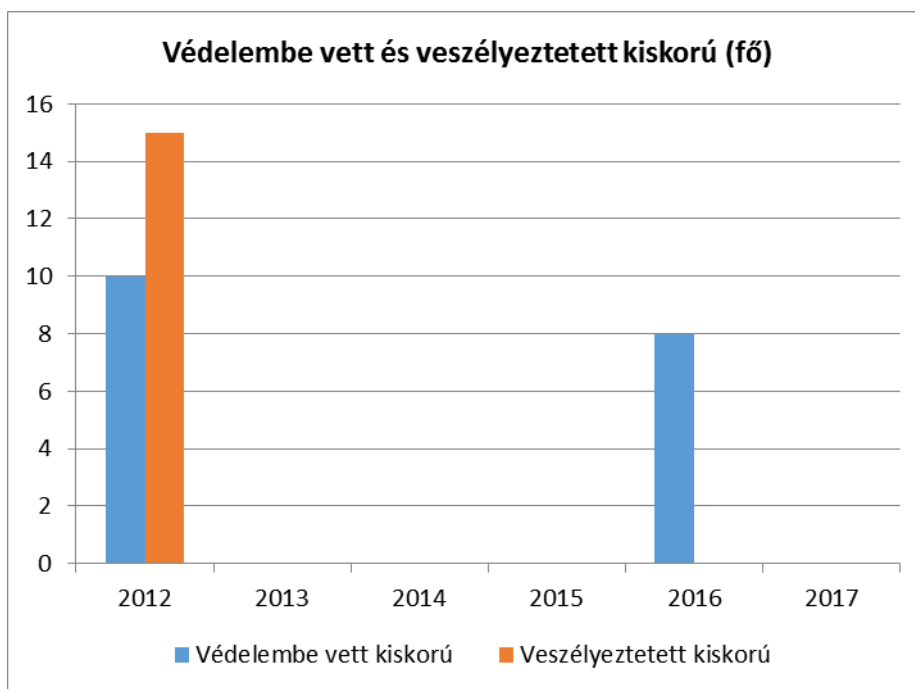
4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői (pl. gyermekek száma, aránya, életkori megoszlása, demográfiai trendek stb.)

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2012	10	15
2013	n.a.	n.a.
2014	n.a.	n.a.
2015	n.a.	n.a.
2016	8	n.a.
2017	11	30
2018	11	37

Forrás: TeIR, KSH Tstar



Önkormányzatunk és a gyermekvédelmi szakszolgálat munkatársai figyelemmel kísérik az érintett családokat és minden rendelkezésre álló eszközzel igyekeznek segíteni őket. Az önkormányzat a gyermekvédelmi szakfeladatok a járási önkormányzatokkal együttműködve a Mohácsi Többcélú Kistérségi Társulás keretén belül, a társulás által működtetett Mohács Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat intézmény keretében látja el. Az intézmény egy munkatársa a hét két napján Lánycsokon tart ügyfélfogadást, de telefonon egyéb napokon is elérhető. Az intézmény munkaidőn kívül is biztosít ügyeleti telefonos elérhetőséget. A kapcsolattartás az önkormányzattal, illetve az önkormányzati intézményekkel jónak mondható.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

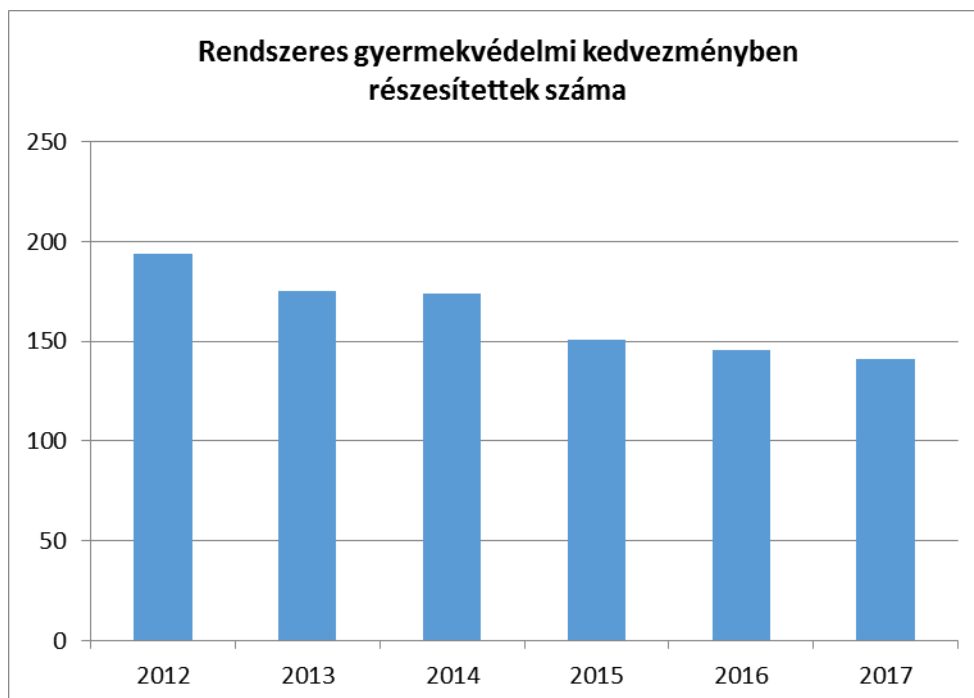
A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt.-ben meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, valamint az évente két alkalommal nyújtott természetbeni, illetve ettől az évtől pénzbeli támogatásának igénybevételére. A jogosultság feltételeit a Gyvt. és a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet (továbbiakban: Gyer.) határozza meg.

A Gyvt. szerint a gyámhatóság annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága a tárgyév augusztus 1. napján fennáll, a tárgyév augusztus hónapjára tekintettel, a tárgyév november 1. napján fennáll, a tárgyév november hónapjára tekintettel pénzbeli támogatást nyújt.

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2012	194
2013	175
2014	174
2015	151
2016	146
2017	141

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok



A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma évről-évre csökken, ez betudható a családok egy főre jutó nettó jövedelmének emelkedésének, a munkanélküliség csökkenésének.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

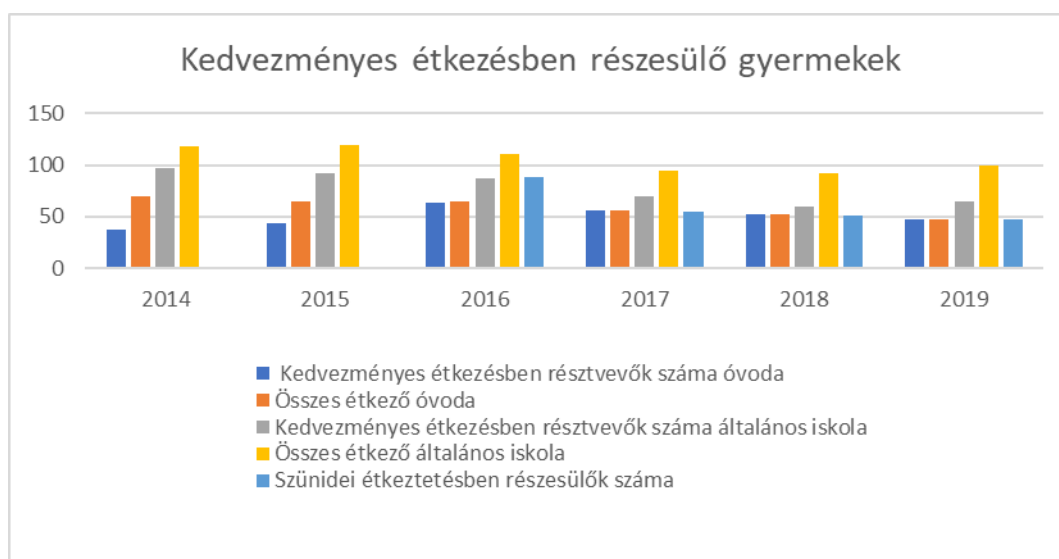
A településen kiegészítő gyermekvédelmi kedvezményben senki nem részesül, mert a gyermekek gondozását minden rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek esetében a szülők látják el.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai étkezésben részesülők száma

Év	Kedvezményes étkezésben résztvevők száma óvoda	Összes étkező óvoda	Kedvezményes étkezésben részesülők aránya óvoda (%)	Kedvezményes étkezésben résztvevők száma általános iskola	Összes étkező általános iskola	Kedvezményes étkezésben részesülők aránya általános iskola (%)	Szünidei étkeztetésben részesülők száma
2014	37	70	53	97	118	82	-
2015	44	64	69	92	119	77	-
2016	63	64	98	87	110	79	88
2017	56	56	100	70	94	74	55
2018	52	52	100	60	92	65	51
2019	47	47	100	65	100	65	47

Forrás: Önkormányzati adatok



Az intézményi gyermekétkeztetés a települési önkormányzat kötelező feladata, az ételt a Lánycsóki Konyha állítja elő az egyes korosztályoknak megfelelően. A rászoruló gyermekek a térítési díj megfizetéséhez kedvezményben részesülnek. Ennek feltételeit a gyermekvédelmi jogszabályok határozzák meg (Gyvt. Gyer.) A kedvezmény mértéke rászorultságtól függően lehet 50%, illetve 100%. Az utóbbi öt év adatait elemezve megállapítható, hogy az óvodába (és 2018-tól indított mini bölcsődébe) járó gyermekek valamennyien kedvezményben részesülnek. Az általános iskolai tanulók esetében is jelentős a kedvezményes étkezők aránya 65-82 % közötti értéket mutat. Az adatokból látszik, hogy az összes gyermeklétszám csökken.

2016. évben került bevezetésre a szünidei gyermekétkeztetés, ennek keretében a településen élő hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családok igényelhetik gyermekeik részére az ingyenes szünidei étkeztetést. Az igénylők száma ebben a körben évente csökken, ennek magyarázata, hogy a HH és HHH gyermekek száma is csökkenő tendenciát mutat.

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Adataink szerint 1 német állampolgársággal rendelkező család tartózkodik a településen és itt nevel 3 gyermeket. A védőnő beszámolója alapján kb. 20-25 gyermek külföldön él életvitelszerűen a településen bejelentett lakcímmel rendelkezők közül.

4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

A kérdés nem releváns, szegregált, teleszerű lakókörnyezet nincs a településen.

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői (pl. a védőnő által ellátott települések száma, egy védőnőre jutott ellátott, betöltetlen státuszok)

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	2	18
2013	2	18
2014	2	18
2015	2	18
2016	2	22
2017	2	22
2018	2	32

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

A védőnő munkáját az orvossal együttműködve, nagyfokú önállósággal végzi. Eddig a védőnői ellátás az egyik körzetben vállalkozó védőnő látta el, 2020. januárjától mindkét körzet fenntartója az önkormányzat lesz, és a védőnő közalkalmazottként végzi majd a feladatát. A védőnő személye az átalakítás ellenére nem változik.

Feladatai:

- a **nővédelem**, ezen belül a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, életmód tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, valamint a lakossági célzott szűrővizsgálatok szervezésében való részvétel;
- a **várandós anyák** gondozása
- a **gyermekágyas** időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban;
- a **0-6 éves korú gyermekek** gondozása, ennek során a családlátogatás, védőnői tanácsadás keretében folyamatos, célzott és szükséglet szerinti gondozás végzése, továbbá a harmonikus szülő-gyermek kapcsolat kialakulásának, a gyermek nevelésének és a szocializációjának segítése, valamint a gyermek fejlődéséhez igazodóan az egészséges életmódhoz szükséges ismeretek nyújtása,
- az újszülöttek, a koraszülöttek, a kis súllyal születettek, valamint az egészségi és környezeti ok miatt veszélyeztetett csecsemők és gyermekek pszichoszomatikus fejlődésének fokozott figyelemmel kísérése és segítése,
- a **szoptatás és az anyatejes táplálás** fokozott figyelemmel kísérése, az anyatejjel való táplálás szorgalmazása különösen az első 6 hónapban, az anya tanítása a szoptatás helyes technikájára, a tejelválasztás fokozásának és fenntartásának módjaira,
- a **gyermek fejlődését** veszélyeztető tényező észlelésekor a házi orvos, illetve a gyermekjóléti szolgálat haladéktalan értesítése mellett a veszélyeztetett gyermek és családjának fokozott gondozásba vétele,
- a **család felkészítése** a beteg csecsemő és gyermek, otthoni ápolására,
- a családok tájékoztatása az életkorhoz kötött **védőoltások fontosságáról**, a védőoltások szervezése, nyilvántartása, jelentése,
- az **óvodába** járó gyermekek gondozása, szűrése, higiénés ellenőrzésese,
- az oktatási intézménybe nem járó **otthon gondozott tanköteles** korú gyermek gondozása;

- a gondozott családban előforduló egészségi, mentális és környezeti veszélyeztetettség megelőzése, felismerése érdekében segítségnyújtás a helyes életvitelhez, a harmonikus, szerető családi környezet kialakításához,
- a gyermekjóléti szolgálat és a házi orvos értesítése, illetve hatósági eljárás kezdeményezése a gyermek bántalmazása, súlyos elhanyagolása, a gyermek önmaga által előidézett súlyos veszélyeztető magatartása vagy egyéb súlyos veszélyeztető ok fennállása esetén,
- figyelemfelhívás a népegészségügyi szűrővizsgálaton történő megjelenés fontosságára, továbbá tájékoztatás az önkéntesen igénybe vehető ajánlott szűrővizsgálatokról,
- az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében és megvalósításában részvétel.

A védőnő a gondozási feladatait önállóan végzi, ennek során kapcsolatot tart és együttműködik:

- az egészségügyi alapellátás és ezen belül kiemelten a házi orvosi ellátás, házi-gyermekorvosi ellátás továbbá a szakellátás,
- a közoktatás,
- a gyermekjóléti, a szociális és családsegítést végző intézmények illetékes szakembereivel.

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői (pl. házi gyermekorvoshoz, gyermek szakorvosi ellátáshoz való hozzáférés, betöltetlen házi gyermekorvosi praxisok száma)

Községünkben a teljes körű gyermek-házi orvosi ellátás biztosított, a gyermekorvos azonban 2020. évben nyugdíjba vonul.

A házi gyermekorvos adatai:

DR. CSETE ÉVA HÁZI GYERMEKORVOS

Rendelés helye: 7759 Lánycsók, II. Lajos u. 15.

Gyermekorvosi szakellátás Mohácson, községünkötől 5 km-re érhető el.

c) 0–7 éves korúak speciális (egészségügyi-szociális-oktatási) ellátási igényeire (pl. korai fejlesztésre, rehabilitációra) vonatkozó adatok

A szakellátási szolgáltatások a megyeszékhelyen érhetőek el. Pécssett van a székhelye a Társak Tanácsadó Központnak ahol beszédhibával, figyelemzavarral vagy egyéb észlelési- tanulási zavarral küzdő gyermekekkel foglalkozik vagy az Apáczai Nevelési Központ Korai Fejlesztő, Logopédiai és Gyógytestnevelési Intézet korai fejlesztés, SNI ellátással, integráltan oktató, nevelt sérült gyermekek rehabilitációs megsegítésével foglalkozik.

A Lánycsóki Óvodában az intézménybe járó logopédiai, gyógypedagógiai fejlesztést igénylő gyermekek ellátásáról gondoskodnak.

2018. évben került kialakításra a Lánycsóki Óvodában a Mini Bölcsőde. Ez év szeptemberétől várják a kisgyermeket. Minden évben 7 kisgyermek helyezhető el a csoportban – amennyiben valamennyi gyermek betöltötte a 2. életévét, akkor 8 főre emelkedhet a létszám – . A Mini Bölcsőde saját nevelési - gondozási program szerint dolgozik, amely összhangban áll „A bölcsődei nevelés-gondozás országos alapprogramjával”.

d) gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti alapellátások közül a gyermekjóléti szolgáltatást intézményfenntartó társulás keretei között a Mohács Kistérségi Gyermekjóléti és Családsegítő Szolgálat látja el.

Az 1997. évi XXXI. Tv. a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról 39. § (3) bekezdése alapján a gyermekvédelmi jelzőrendszer megszervezése, működtetése, koordinálása a gyermekjóléti szolgálat feladata. Ennek megfelelően figyelemmel kíséri az illetékességi körébe tartozó településen élő gyermekek szociális és családi helyzetét, szociális ellátások iránti esetleges igényeit, kiépíti és működteti a jelzőrendszert, amely lehetővé teszi a gyermekek veszélyeztetésének felismerését, a jelzőrendszer tagjaitól érkező jelzéseket fogadja és a veszélyeztetés gyanújának megalapozottsága esetén, a gyermek és a család szükségleteihez igazodó intézkedéseket tesz.

2018 szeptemberétől kötelező feladatként a Családsegítő és Gyermekjóléti Központok feladatellátása kibővült egy új szolgáltatással, az óvodai-iskolai szociális segítő tevékenységgel. Ennek során Központunk egy szociális szakembere heti rendszerességgel megjelenik az oktatási-nevelési intézményben, ahol a munkája során elsődleges elvként a fókuszban az áll, hogy hátrányos helyzete miatt egyetlen gyermek se

essen ki a nevelési intézmény nyújtotta lehetőségekből, illetve a gyermekjóléti alapellátást megerősítendő, a korai észlelés során a felmerülő problémák kezelésre kerüljenek.

e) gyermekvédelem

A gyermekvédelmi szolgáltatást intézményfenntartó társulás keretei között a hatáskörükbe tartozó ügyek tekintetében a Mohácsi Járási Hivatal és Lánycsók Közös Önkormányzati Hivatal Jegyzője jár el, egyéb ügyekben a védőnői szolgálat és a Mohácsi Szociális és Gyermekjóléti Társulás végzi.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások a településen nem biztosítottak, szükség esetén azonban a megyén belül több helyen elérhetőek. A megfelelő ellátáshoz való jutáshoz egyedi esetben az önkormányzat, a gyermekvédelmi rendszerrel együttműködve segítséget nyújt.

g) egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az egészségfejlesztési, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés a településen biztosított. Ebben együttműködnek a település köznevelési intézmények, a Lánycsoki Népház, ahol a könyvtári, illetve a közművelődési területen dolgozók programokat szerveznek a gyermekeknek. A településen működő civil szervezetek Ifjúságért Egyesület, sport egyesületek.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor járási, önkormányzati adat, civil érdekképviselők észrevételei

Az Önkormányzattal szemben a közszolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatt szankció megállapítására nem került sor.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Az Önkormányzat hozzájárul a gyermekekkel kapcsolatos költségekhez, illetve a gyermekek gondozásával kapcsolatos feladatokhoz. A helyi gyermekvédelmi rendszer sajátossága, hogy minden gyermek számára gondoskodást nyújt, ugyanakkor fokozott védelemben részesíti az arra rászorulókat. A különböző ágazatok együttműködnek és egymást segítik. Az egyes szolgáltatások, ellátások szociális rászorultság alapján, más ellátások úgynevezett alanyi jogon járnak a gyermekek részére.

Ezen támogatásokon felül az önkormányzat saját mérlegelési jogkörében további támogatást biztosíthat a rászoruló családoknak helyi rendeletében meghatározott feltételeknek megfelelően:

- kedvezmény a gyermekétkeztetési térítési díj megfizetéséhez
- támogatás térítési díj megfizetésének a fogyatékos gyermeket nevelő család számára a gyermeket ellátó intézménybe szállításhoz

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Óvodai programunk:

- Az óvodás gyermeket emberhez méltó, jogok és a gyermeki létehez méltó körülmények illetik meg.
- Óvodánkban a vonatkozó jogszabályok értelmében a családi nevelést segítő, kiegészítő, és korrigáló feladatokat lát el. Tudomásul vesszük, és tiszteletben tartjuk a szülők elsődleges jogait a gyermekükkel kapcsolatos döntésekben és ebben a legjobb szakmai tudásunk szerint, segítészándékkal, partneri módon támogatjuk őket.
- Óvodás gyermekeinket a szeretet és gondoskodás minden formájával igyekszünk nevelni.
- Elősegítjük a szociális hátrányban lévő és a Sajátos Nevelési Igényű gyermekek egyéni fejlődési ütemben történő felzárkóztatását.
- Lehetőséget teremtünk a kiemelkedő képességgel rendelkező gyermekek tehetségének kibontakoztatására.
- Valljuk, hogy a fejlesztést csak az adott életkorra jellemző tevékenységgel (játék) és tanulási formával (tapasztalat) lehet hatékony.

Lehetővé tesszük a gyerekeknek a többoldalú tapasztalatszerzést, a helyi adottságok teljes körű kihasználását.

Arra törekszünk, hogy óvodásaink ismerjék és védjék az élő és élettelen környezetüket. Gyakoroltatjuk gyermekeinkkel a szabadban, a természetben való viselkedés szabályait. Mindezek érdekében:

Megfigyeltetjük a környezetünk növény és állatvilágát.

Kirándulásokat szervezünk közeli és távolabbi helyekre, megismertetjük az épített környezeti értékeinkkel (tájház, múzeum, színház)

Bevonjuk óvodásainkat az óvodakert és a csoportszobák növényeinek gondozásába, a téli madár etetésbe.

Lehetőséget biztosítunk a szelektív hulladékgyűjtésre.

A természet és környezetvédelem jeles napjait a csoportok tevékenységrendszerébe beépítjük. (Állatok napja, Víz Világnapja, Föld napja, Madarak és Fák napja)

Bevonjuk a családokat az óvoda környezet és természetvédelmi programjainkba, gyermekeken keresztül formáljuk a szülők szemléletét is.

A környezeti nevelés szorosan összefonódik az egészséges életmódra neveléssel, ezt az alábbi tevékenységekkel valósítjuk meg:

Zöltség és gyümölcs fogyasztás szülők bevonásával

Egészséges életmód kialakítása, fejlesztése keretében sokszínű rendezvények évszakonként. (sport nap a szülőkkel, kirándulások, mozgásos játék délelőttök a gyerekeknek.)

Jól felszerelt tornaszobánkban napi mozgás lehetőséget biztosítunk speciális eszközeinkkel.

Preventív láb és gerinc tornát beépítjük mozgásos programunkba.

Önálló konyhánk a gyermekek egészséges étkeztetésének megfelelően friss zöltség és gyümölcs felhasználásával készíti el az étrendet. Biztosítjuk az esetleges étel allergiás (liszt és tej érzékeny) gyermekek ellátását is.

Fontosnak tartjuk a szülőkkel való jó együttműködést, tiszteletbe tartjuk és elfogadjuk véleményüket, mert valljuk, hogy csak így lehet tartalmas nevelő munkát végezni.

Ápoljuk, bővítjük a jól működő kapcsolatainkat, kitűzött céljaink elérése érdekében.

Dolgozóink mindent megtesznek a színvonalas munka megtartásáért.

A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos, sajátos nevelési igényű gyermekek nevelése mind az óvodai, mind az általános iskolai keretek között megoldott.

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások (pl. iskolára/óvodára jutó gyógypedagógusok, iskolapszichológusok száma stb.)

Az óvodában illetve az általános iskolában minden pedagógus feladata a különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátása, oktatása, az óvodában ezt a feladatot esetenként gyógypedagógusok látják el (logopédus, gyógytornász).

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció

Hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregáció nincs.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések nem jellemzőek.

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az iskola ingyenesen biztosítja a tanulók részére a korrepetálás lehetőségét az informatikai eszközök és internet használatot.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A gyerekek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Gyermekek egészségfejlesztése és a légzőszervi betegségben küzdők segítése	Sószoba létrehozása
Gyermekek szünidei felügyeletének biztosítása	Napközi táborok szervezése
Gyermekek szűrővizsgálatra szállítása jármű hiányában nehezen megoldható	Busz beszerzése pályázati forrás segítségével

5 A nők helyzete, esélyegyenlősége

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést néhány jogszabály tiltja ugyan, de a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének okainak feltárását és persze felszámolását nem írja elő jogszabály. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőtlenség minden bizonnyal a legmélyebben gyökerező, legnehezebben tetten érhető, a társadalom részéről a leginkább, a legtisztább lelkiismerettel támogatott igazságtalanság. Nem könnyű fellépni ellene. Pedig a nemek közötti egyenlőtlenséget – mint a társadalmi egyenlőtlenségeket általában – nem csupán azért érdemes leküzdeni, mert igazságérzetünk, emberi szolidaritás-érzésünk ezt diktálja, hanem azért is, és elsősorban azért, mert az egyenlőtlenség: pazarlás. A társadalmi csoportok – így a férfiak és nők – közötti egyenlőtlen hatalom-megosztás az erőforrások egyenlőtlen felhasználásához vezet: a rendelkezésre álló potenciálok parlagon hagyásával egyenértékű. Ahhoz, hogy egyáltalán szembenézhessünk a problémákkal, első és legfontosabb lépésként érzékeny háttérelmzéseket kell készíteni. Látnunk kell, hogy egy sor gazdasági, szociális, gyermekvédelmi, munkaügyi, bűnözési, egészségügyi problémának nincs megoldása, ha nem gender-érzékeny eszközökkel nyúlunk hozzájuk. Az adatok elemzése, az általuk tükrözött társadalmi folyamatok feltárása segít megérteni, hogy a nők és férfiak közötti egyenlőtlenségek – a látszattal és a gyakran hangoztatott ideológiákkal szemben – nem lelki, nem is biológiai alapokon nyugszanak elsősorban, hanem politikai, hatalmi, gazdasági természetűek.

A Kormány biztosítani kívánja, hogy a nőknek a férfiakkal azonos jogai a mindennapokban is érvényesüljenek, a nők férfi társaikkal azonos esélyt kapjanak az érvényesülésre. Magyarország ígéretet tett az Európai Unió irányelveinek következetes érvényesítésére, amely irányelvek kiemelt fontosságot tulajdonítanak az élet minden területén a nők nyílt vagy rejtett diszkriminációja felszámolásának, és meghatározzák a nemek közötti egyenlőség érvényesítésének nemzetközileg elismert terminológiáját is, a gender mainstreaming szóhasználatát.

A Települési Esélyegyenlőségi Program – mint minden más fejlesztési program – két úton is szolgálhatja az egyenlőséget: közvetlen, célzott, a nők és férfiak egyenlőségének előmozdítását szolgáló eszközökkel, és általánosságban, mindenre kiterjedően, „horizontálisan”: a folyamatokban mindenütt a nők és a férfiak eltérő helyzetét és szükségleteit feltáró, ezekhez igazodó tervezés és tevékenység révén. Mindkét útra szükség van.

Horizontális szemléleten azt is értjük, hogy a többi, a nemek közötti egyenlőség konkrét kérdéskörén kívül eső probléma kezelésekor is tekintettel vagyunk erre: az egészségügyben, az oktatásban, a területfejlesztésben, a roma és fogyatékos emberek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedésekben, a foglalkoztatásban, a gazdaságban, a helyi- és a nagypolitikában és a kultúrában is. Figyelünk rá, tekintettel vagyunk a férfiak és nők eltérő helyzetére és szükségletére, és észrevesszük speciális, éppen nemük miatt rájuk jellemző problémáikat.

A direkt, a nők és férfiak egyenlőségét egy-egy konkrét területen előmozdítani hivatott célzott programok megtervezését és kivitelezését is ez a horizontális szemlélet alapozhatja meg. Az itt következő elemzés néhány kulcsprobléma köré szervezi a tennivalókat: mindig a helyzet megismerése, a fontosabb problémák feltárása a kiindulópont. Ezt követően a lehetséges aktorok számbavétele, feladataik megjelölése következik. A nemek egyenlőségének érdekében a helyzetelemzés mellett a legtöbb, amit tehetünk, hogy képzett és felkészült, a probléma iránt érzékeny, elkötelezett együttműködő partnerek hálózatát alakítjuk ki.

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0803)	Nők (TS 0804)	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2012	941	926	127	110
2013	940	913	112	96
2014	922	887	99	82
2015	897	873	74	67
2016	890	857	63	55
2017	0	0	53	53

Forrás: TeIr

A népesség nemek szerinti korosztályos megoszlása a 2.1. számú táblázat adatai jól mutatják, hogy a nők átlagosan magasabb életkort érnek meg, mint a férfiak. A munkavállalási korú népességben azonban a nők aránya valamivel alul marad a férfiakénak, bár az eltérés nem jelentős. A munkanélküliek számában sem jelentős a két nem közötti eltérés. Tapasztalataink szerint a gyermekvállalás, a munkahelytől való hosszabb idejű távol maradás rontja a nők munkaerőpiacra való visszalépésének esélyeit. Olyan önkormányzati programokat szervezünk, amely a GYES lejártát követően segíti a visszatérést.

A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A veszélyeztetett korcsoportba tartozó nők foglalkoztatása különös figyelmet és támogatást igényel. Az anyagi kiszolgáltatottságukat fokozza, hogy sokan nem tudják felmutatni a nyugdíjjogosultsághoz szükséges ledolgozott munkaidőt.

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Foglalkoztatást segítő képzési programok Pécsen és Mohácson érhetők el. A programok iránti érdeklődés hiánya valószínűleg abban keresendő, hogy a nők többsége egyszerűsített foglalkoztatás keretében dolgozik és ez anyagilag előnyösebb, mint a képzésen való részvétel. Ennek kiküszöbölésére az utóbbi években az állami foglalkoztatási szerv indított olyan rövidített képzési programokat, melyek egy része helyben került lebonyolításra, és a résztvevők részére a képzés alatt közfoglalkoztatási jogviszonyt biztosított.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési lehetőségei

Az országos adatok alapján az alacsonyabb végzettségű nők elhelyezkedési esélyei kisebbek. A települési adatok alapján, ez Lánycsokon szintúgy hasonló. A település mezőgazdasági környezetben helyezkedik el, ezért az idénymunkák is jobbra olyan fizikai munkákat jelentenek melyekre a női munkaerő nem alkalmas így férfi munkavállalókat keresnek.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén (pl. bérkülönbség)

A nemek közötti hátrányos megkülönböztetést több jogszabály is tiltja, ezek között is kiemelt szerepet foglal el az Alaptörvény és a Munka Törvénykönyve. Ugyanakkor a nők és férfiak között a társadalmi élet minden területére kiterjedő egyenlőtlenség természetének, okainak feltárását nem írja elő jogszabály. A nők között is kiemelten hátrányos helyzetben vannak

- a 45 év feletti nők a változó képzettségi követelmények,
- a pályakezdők a szakmai tapasztalat hiánya,
- a gyesen lévő, illetve a kisgyermekes anyukák a munkából való kiesés miatt.

A településen a közszférában – közoktatás, közigazgatás, közművelődés, szociális és egészségügyi ellátás – lényeges magasabb a nők aránya, mint a férfiaké. A kisgyermekes nők munkavállalását, munkába való

visszatérését segíti a bölcsődei és óvodai szolgáltatások teljes körű elérése. További adatgyűjtést, vizsgálatot és elemzést igényel, hogy a közszférában érvényesül-e a nemek közötti esélyegyenlőség.

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások (pl. bölcsődei, családi napközi, óvodai férőhelyek, férőhelyhiány; közintézményekben rugalmas munkaidő, családbarát munkahelyi megoldások stb.)

A nők foglalkoztatását gátló legfőbb akadály a gyermeknevelés. A családi, magánéletbeli feladatok és felelősségek általában egyoldalúan a nőket terhelik. A település nem rendelkezik adatokkal a nők családon belüli túlterheltségéről.

A települési önkormányzat fenntartásában működő Lánycsói Óvoda helyben biztosítja a 3-6 éves korosztály ellátását, nyitvatartásának kialakításával a fenntartó igyekszik figyelembe venni a gyermeket nevelő családok igényeit.

Az óvoda intézményi keretein belül 2018. szeptemberétől elindult a Mini Bölcsődei ellátás, ahol 7 fő, 3 év alatti kisgyermek ellátását tudják biztosítani. Az ellátás bevezetésének célja, hogy a kisgyermeket nevelő nők minél rugalmasabb térhessenek vissza a munkahelyükre.

Az általános iskoláskorú gyermekek részére 1-8. osztályig a Lánycsói Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola nyújt ellátást, melyet 2012. év végéig az önkormányzat tartott fent, jelenleg a Mohácsi Tankerületi Központ fenntartásában működik.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	2		0
2013	2		0
2014	2		0
2015	2		0
2016	2		0
2017	2		0

Forrás: TeIR és helyi adatgyűjtés

Várandós tanácsadást heti rendszerességgel tart a védőnő. A védőnő koordinálja a terhesség idejének megfelelő vizsgálatok megtörténtét. A védőnő otthonában is meglátogatja a várandósokat és életvezetési-, lakásrendezési tanácsokat ad, hogy megfelelő legyen a csecsemő fogadása.

A családtervezés anya és gyermekgondozási feladatokat a védőnői és a gyermekjóléti szolgálat valamint a térségben található egészségügyi központok (Pécs, Bóly, Mohács) látják el.

A családtervezés, anya- és gyermekgondozás a védőnői hálózat szakmai munkájában jelenik meg. Ennek során a szociálisan nehéz helyzetben élő várandós anya és gyermekekre fokozott figyelmet fordítanak. A leendő szülők számára a gyermekgondozással kapcsolatos ismeretek átadását már várandós korban kezdik meg: tanfolyamok, beszélgetések, családlátogatások formájában. Segítséget nyújtanak a családi-, szociális juttatások megismerésében és a hozzá tartozó nyomtatványok kitöltésében. Családtervezéssel kapcsolatban a gyermekek felvilágosítására alapvetően az iskolában kerül sor. Lánycsókon két körzetben egy védőnő dolgozik.

Hazánkban a méhnyakrák miatti relatív halálozási kockázat magas: az európai országok átlagának mintegy háromszorosa. A méhnyakrák miatt bekövetkezett halálozások száma az elmúlt években alig változott, évente közel 400 nőt veszítünk el. Ez leginkább annak tudható be, hogy a méhnyak szűrésre meghívott hölgyek egy része ritkán, vagy egyáltalán nem vesz részt ezen a szűrés típuson. A probléma megoldásának egyik lehetséges módja azon hölgyek személyes meggyőzése, akik soha nem, vagy nagyon ritkán mennek el a szűrésre. Ezt a célt szolgálta a védőnői méhnyak szűrési program kiterjesztése, vagyis a szűrés "helybevitel". A védőnői méhnyak szűrésre felkészítő elméleti tananyagot a védőnő már elsajátította és levizsgázott, a gyakorlati képzésre valószínűleg 2020-ban kerül sor. Ezután ha igény lesz rá, szeretnénk elkezdni a méhnyak szűrést és a lakosság szűrésre való mozgósítását.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

Jellemzően az erőszak jó része a családban marad, hiszen a nőket, illetve a családokat érő erőszakos cselekedetek nagy része ma még felderítetlen. A gyermekvédelmi, szociális szolgáltatások, a védőnői hálózat, a rendőri tevékenység eredményeként, a jelzőrendszerek alapján egyre több esetre derül fény, egyre többen tudják, hogy problémáikkal hova fordulhatnak segítségért.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások (pl. anyaotthon, családok átmeneti otthona)

A szolgáltatások közvetítése Lánycsók Község Önkormányzat és a Mohács Térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Központ feladata. A településtől 40 km-re lévő Pécs Városában található Családok Átmeneti Otthona és Alapítványi Anyaotthon, illetve Bóly városában működik Önkormányzati fenntartású anyaotthon.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

Lánycsók Községi Önkormányzat képviselő-testületében a nők még mindig alul reprezentáltak. A rendszerváltást követően megválasztott képviselő-testületekben az összes megválasztható képviselő közül ciklusonként csak 1-2 nő jutott mandátumhoz (a testületi létszám 2010-ig 9 fő, 2010-től 6 fő). Az önkormányzati intézmények esetében, az intézményvezetők mindegyike nő, és dolgozói nagy többségben nők.

Nemzetiségi önkormányzatok, illetve civil szervezetek munkájában a nők szintén nagy számban vesznek részt.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A roma nők, a kisgyermeket nevelő, a sokgyermekes, vagy gyermeküket egyedül nevelő anyák, valamint a 45 év feletti nők különösen, többszörösen is hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon. Ennek oka egyebek között a magyar társadalom hagyományos családmodelljében keresendő: még ma is sokan vallják, hogy a nők helye a ház körül, a családban van, nem a munkaerőpiacon. Ezt a szemléletet tovább súlyosbítják a nőkkel kapcsolatos negatív sztereotípiák.

Szakmai tapasztalataink szerint a gyermek születését követően az otthon maradó szülő magányosnak érzi magát. Hirtelen az eddigi aktív életéből minden háttérbe szorul, a megszokottól eltér, és fellép a félelem a „más”-tól. Ezért az Önkormányzat a közművelődés, a sport, a szabadidő eltöltésének terén olyan családbarát környezetet kíván teremteni, amely közösségi teret nyújt számukra is.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

A nők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Kevés résztvevő a szűrővizsgálatokon.	Szűrővizsgálatok szervezése és végzése helyben
Több szűrővizsgálat csak Pécs városában érhető el.	Busz beszerzése szűrővizsgálatra szállításhoz
Nők visszatérése a munkahelyre a gyermekvállalást követően nehezebb	A gyermekek napközbeni felügyeletének megszervezése és kivitelezése. Tanév közben és szünidei felügyelet biztosítása

6 Az idősek helyzete, esélyegyenlősége

6.1 Az időskorú népesség főbb jellemzői (pl. száma, aránya, jövedelmi helyzete, demográfiai trendek stb.)

Az esélyegyenlőségi szempontok fejlesztését az európai közösségi politikában elsődlegesen gazdasági és foglalkoztatáspolitikai szempontok vezérelték, ám fokozatosan teret nyert az a felismerés, hogy az esélyegyenlőség elvének e téren történő biztosítása önmagában nem képes a már meglévő egyéb társadalmi egyenlőtlenségeket felszámolni. Azok viszont negatívan befolyásolják az országok gazdasági teljesítményét és versenyképességét. Az emberi jogi kérdések térnyerésével párhuzamosan az esélyegyenlőségi szempontok fokozatosan középpontba kerültek, velük együtt az életkor alapú diszkrimináció is. Az Európai Unió a tagországok számára fontos esélyegyenlőségi ajánlásokat fogalmaz meg a szakpolitikai stratégiák

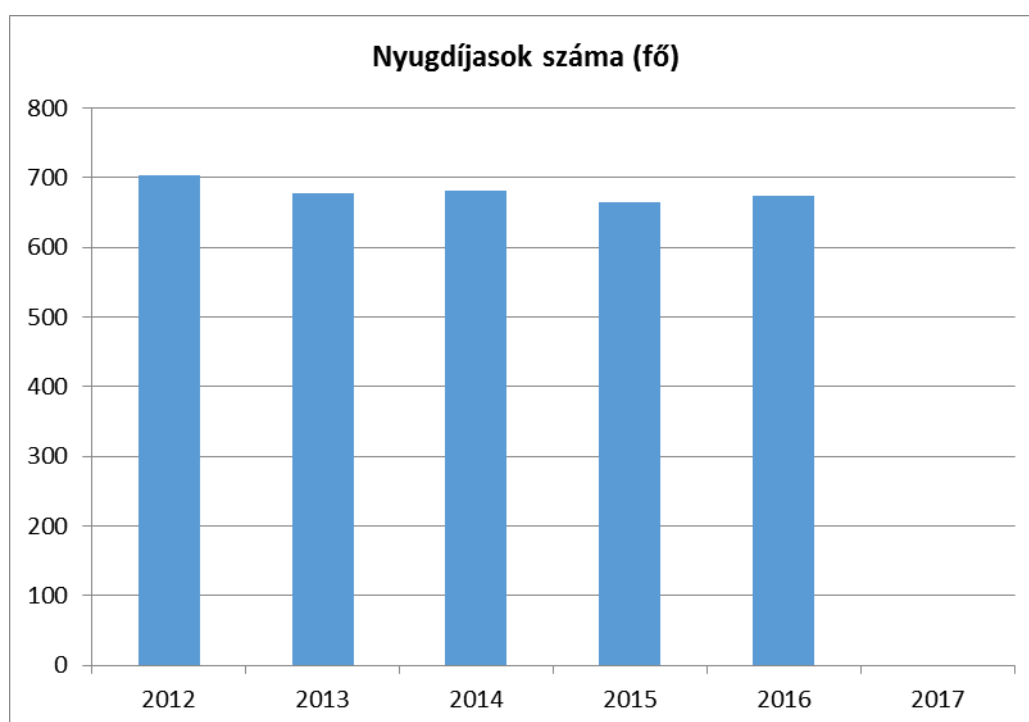
fejlesztésének érdekében. Az európai jogalkotásban az idősebb személyek csak 1987-ben, illetve 1989-ben szerepeltek először úgy, mint a közösségi cselekvés kedvezményezettjei.

Az ageizmus az életkor alapú diszkriminációt jelöli. E fogalmat Európában és a világban is főként az idősekkel szembeni diszkriminációval összefüggésben használjuk. Az ageizmus, akár csak a más típusú megkülönböztetések, megvalósulhat direkt vagy indirekt módon, és következményei is hasonlóak az egyéb típusú diszkriminációnál tapasztaltakhoz. Az idevágó tudományos elméletek szerint, a korszerű diszkriminációt elkövetők az idősödésről alkotott negatív nézeteket teszik magukévá, és ennek a negatív képnek megfelelően kezdenek el viselkedni. Habár a társadalom egy jelentős csoportját érinti ez a fajta diszkrimináció, mégis alig van jelen a köztudatban. Az időseket az élet számos területén éri hátrányos megkülönböztetés Magyarországon. Legjelentősebb az idősök foglalkoztatásbeli diszkriminációja, mely súlyos következményekkel jár, különösen a nők esetében. Ezen kívül gyakori még az egészségügyben és a szociális ellátások, szolgáltatások biztosítása területén elszenvedett diszkrimináció. Habár a 2003. évi CXXV. törvény (Ebkvt.) és a munka törvénykönyve is tiltja az életkor alapú diszkriminációt, a magyarországi idősebb korosztály már 45–50 éves kortól nagyobb mértékben kitett a foglalkoztatásbeli diszkriminációnak, mint a hasonló korú Uniós állampolgárok. A kor alapú megkülönböztetés az új állások betöltésénél, a létszámleépítésnél és az elbocsátásoknál is gyakori.

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2012	291	412	703
2013	279	398	677
2014	276	405	681
2015	265	399	664
2016	271	402	673
2017	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar



A népességcsökkenés mellett egy másik kedvezőtlen demográfiai tendencia az időskorúak arányának emelkedése a népességben belül. Az idősebbek részaránya egyre nagyobb a fiatalabb korosztályok részesedésének rovására. Az idősebb lakosoknak nem csak a részaránya növekedett az elmúlt tíz esztendő alatt, hanem számuk is.

Az idősödő társadalom egyik fontos mérőszáma az öregedési index, amely a 60 év felettek és a 19 év alattiak arányát mutatja. Ez az index 2001-ben 0,881 volt és folyamatos emelkedése okán 2050-re várhatóan 1,883 lesz.

A társadalom idősödésének másik fontos mutatója a születéskor várható átlagos élettartam, amely lassan, de folyamatosan növekszik. 2007-ben férfiaknál ez 69,19 év, a nőknél 77,34 év volt. A születéskor várható átlagos élettartamból is következik, hogy a nők életük utolsó éveire társ nélkül maradnak: a 60 éves és annál idősebb nők 50,4%-a, a 70 évesek és idősebbek 66,4%-a özvegy.

A nyugdíjasok között a nemzeti átlagot jelentősen meghaladja az egyszemélyes háztartások aránya. Ezen egyszemélyes háztartások nagy részét alacsony jövedelemmel rendelkező özvegy nők alkotják. Az időskorúak helyzetét negatívan érinti a lakosság kedvezőtlen egészségi állapota is, - a rokkantnyugdíjasok, csökkent munkaképességűek a körükben nagy arányban fordulnak elő. Az idős népesség ezen csoportjainál fokozott a szegénység kockázata.

Önmagát becsüli meg minden nemzedék azáltal, hogy tudomásul veszi: a világ nem vele kezdődött.” Az időskorúak családi állapotára jellemző, hogy korban előrehaladva fokozatosan csökken a házások, és növekszik az özvegyek aránya. Településünkön az egyedül élő idősök aránya 62%.

A demográfiai folyamat jellemzőit az alábbiakban foglalhatjuk össze:

- növekszik az átlagéletkor,
- magasabb a középkorúak halandósága,
- nők hosszabb élettartama

Az időskorban jellemző megbetegedések - a daganatok, keringési zavarok, szív- és érrend- szeri megbetegedések, ízületi problémák - mellett pszichés problémák is jelen vannak. Az idős ember egyedül marad, izolálódik, szellemi és fizikai aktivitása hanyatlak, önellátási képessége beszűkül. Ez nagyon sok embernél okoz pszichés megbetegedéseket. Különösen gyakori a depresszió és a demencia kialakulása. Jellemző, hogy a betegségek általában együttesen fordulnak elő, különösen 70 éves kor fölött jellemzőek a súlyos, krónikus megbetegedések és az előrehaladott demencia.

A KSH prognózisa szerint Magyarországnak, így településnek is szembe kell néznie az előregedés problémájával. Évről-évre egyre kisebb létszámú korosztályok lépnek be a munkaerőpiacra, miközben a 60 év feletti korosztály aránya növekszik.

A népesség előregedésének következtében nemcsak a nyugdíjkiadások, hanem az egészségügyi ellátások költségei is gyorsan emelkednek, és nő a szociális szolgáltatások iránti igény is. Ennek az igénynek a kielégítéséhez szükséges a szociális ellátórendszer rugalmas reagáló képességének, illetve a családi- és lakókörnyezetben nyújtott szolgáltatásoknak a fejlesztése.

Az idősök nyugdíjai alacsonyak, különösen a volt mezőgazdasági dolgozóké. A nyugdíjasok között igen magas az egyszemélyes háztartások száma, mely háztartások nagyobb részét özvegy nők alkotják. Az, hogy az idősök hogyan élik meg az évek múlását, az egyedüllétet, nagymértékben függ a társadalom nyújtotta életkörülményektől, az idősekkel szemben tanúsított társadalmi magatartástól. A család fiatalabb tagjai gyakran kevés időt szánnak a velük való törődésre, gyakran távol élnek idősebb családtagjaiktól, illetve a megélhetési gondok miatt több mint 8 órát dolgoznak. A fentiek miatt megnőtt a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások iránti igény.

6.2 Idősök munkaerő-piaci helyzete

A munkanélküliségi ráta a térségben meghaladja az országos átlagot. A magas munkanélküliségi adatok kedvezőtlenek az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának előmozdítására. A munkanélküliek korcsoportonkénti megoszlásából is egyértelműen kivehető, hogy az idősebb korosztályokat arányaiban jobban sújtja munkanélküliség problematikája. A nyugdíjas nők körében jellemző, hogy alkalmanként külföldön betegápolást vállalnak, mezőgazdasági alkalmi munkát végeznek, ezzel egészítve ki a családi jövedelmet.

a) idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

Az idősek, nyugdíjasok jövedelmi helyzetére tekintettel az egészségesek szívesen végeznének jövedelemkiegészítő tevékenységet. Ennek elősegítésére a kormányzat lépéseket tett az utóbbi időben, és járulékkedvezményeket biztosít. Önkormányzatunk kiemelten kezeli az időseket, és biztosítja az aktív bekapcsolódásukat a közéletbe.

b) tevékeny időskor (pl. élethosszig tartó tanulás, idősek, nyugdíjasok foglalkoztatásának lehetőségei a köztisztviselőkben, foglalkoztatásukat támogató egyéb programok a településen)

A település falusias környezetben található, a helyi lakosság a házkörűli munkákkal és szőlőműveléssel foglalkozik. A lakosság 70 %-a mezőgazdaságból próbál plusz jövedelemre szert tenni. A nyugdíjas korosztály számára a Gondozási Központ nappali ellátás keretében szervezett programjaival, de civil szerveződés keretében a Nyugdíjas Klub is biztosít aktivitásra lehetőséget.

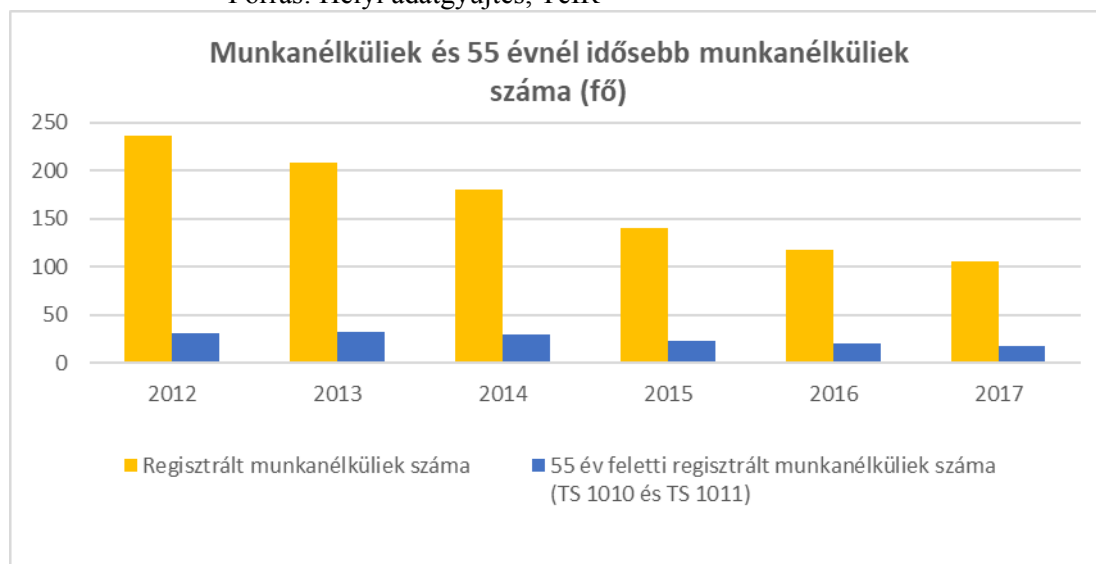
c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A településen a foglalkoztatás területén történő hátrányos megkülönböztetés nem fordult elő.

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)	
	Fő	Fő	%
2012	237	31	13%
2013	209	32	15%
2014	181	29	16%
2015	141	23	16%
2016	118	20	17%
2017	105	17	16%

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR



A munkanélküliek száma évről-évre csökken, ezzel együtt az 55 év feletti munkanélküliek száma is, de arányaiban ebben a korosztályban egyre nagyobb mértékű a munkanélküliség a többi korosztállyal összevetve. A megoldást jelent a nők esetében, hogy 40 éves munkaviszonnyal már az öregségi nyugdíjkorhatár betöltését megelőzően nyugdíjba vonulhatnak.

6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

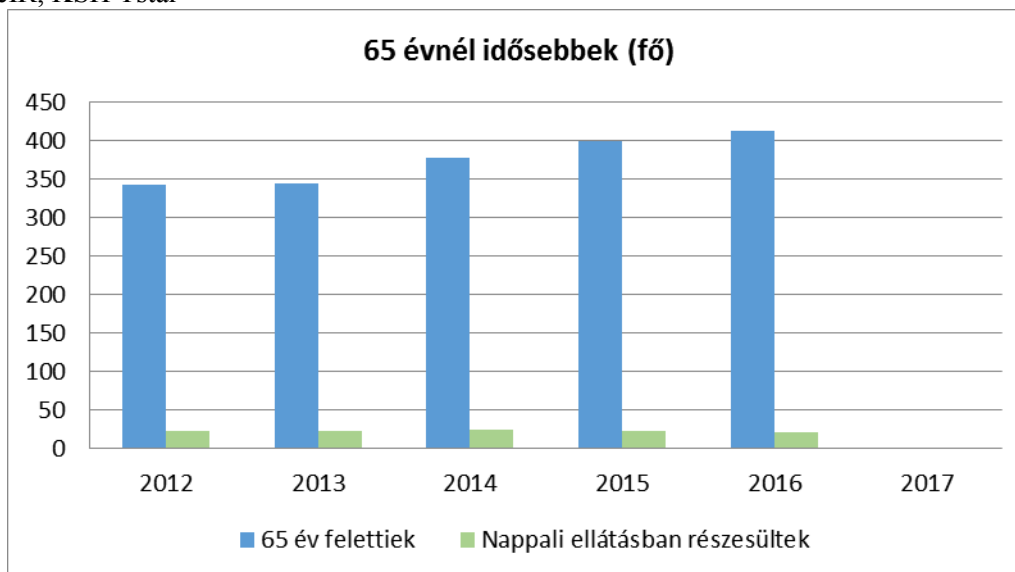
a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

A helyi közszolgáltatások terén az idősekkel való foglalkozás magas színvonalú. Az egészségügyi, szociális, közművelődési és egyéb szolgáltatások egy része a település minden állampolgára részére biztosított, egy része kor alapján az időskorúak részére szerveződik. Településünkön a szolgáltatások köre rendkívül színes képet mutat. Az önkormányzat eleget tesz minden kötelező feladatának és emellett önként vállalt intézkedéseket is biztosít. Fontosnak tartjuk a fiatalokat, főleg a nyári diákmunkát vállalók aktív bevonását az idősgondozásba.

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2012	343	23	6,71%
2013	344	23	6,69%
2014	377	24	6,37%
2015	399	23	5,76%
2016	413	22	5,33%
2017	n.a	n.a	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar



6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2012	3
2013	3
2014	3
2015	2
2016	2
2017	n.a.

Forrás: TeIR, KSH Tstar

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

A település lakossága a közszolgáltatások többségét helyben eléri. Településünkön, mint fentiekből is kiténik biztosítottak és elérhetőek az esélyegyenlőség szempontjából legfontosabb közszolgáltatások. A településen postai szolgáltatás áll rendelkezésre.

A közművelődési szervezetek rendezvényeinek kulturális sokszínűsége a hagyományápolásra és új értékek teremtésére épül. A programok szervezésével, valamint közösségek létrehozásával céljuk a helyi társadalom kapcsolatrendszerének építése, civil szervezetek és egyéni kezdeményezések fogadása, támogatása és az együttműködés révén az információ áramlásának biztosítása.

c) idősek informatikai jártassága

Az idősek informatikai jártasságára nézve adattal nem rendelkezünk. A könyvtárban biztosított program keretében sor kerül kifejezetten az idősebb korosztály részére szóló informatikai képzés megrendezésére.

6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A települési kulturális hagyományörző programjai a helyi civilszervezetek, a nemzetiségi önkormányzatok és a települési önkormányzat szervezésében valósulnak meg.

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2012	1	16 650	n.a.	2
2013	1	15 817	n.a.	2
2014	1	14 943	n.a.	2
2015	1	12 499	n.a.	2
2016	1	12 878	n.a.	2
2017	1	13 208	n.a.	n.a.
2018	1	11 194	n.a.	n.a.

Forrás: TEIR, önkormányzati adatok

6.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nincs az idősek számára bentlakásos intézmény	Idősek otthona létrehozása
Az idősek szállításához szükséges jármű hiánya	Busz beszerzése a személyszállítás megoldására
Nyugdíjas klub közösségi tere fejlesztésre szorul	Nyugdíjas klub közösségi terének infrastrukturális fejlesztése
Az idősek számítástechnikai és internet-használati ismeretei hiányosak.	Tanfolyamok szervezése

7 A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

Az Európai Unióhoz történő csatlakozás egyik feltétele, hogy az állampolgárok – köztük a fogyatékossgal élő emberek – számára megteremtődjön az esélyegyenlőség a társadalmi élet minden színterén; a fizikai és kulturális környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkaalkalmak, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

Kiemelt prioritásként a minőségi szolgáltatások egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg. A fogyatékossgal élő emberek számára megszervezendő hatékony ellátórendszer kialakításához szükség van helyi, kistérségi és regionális szinten szerveződő civil szervezetekre, amelyek a klasszikus érdekvédelmi feladatok ellátása mellett aktívan szerepet vállalnak az államtól átvállalt közfeladatok megvalósításában, valamint együttműködő partnerei kívánnak lenni a területen dolgozó valamennyi állami és nem-állami szereplőnek.

Biztosítani kell az esélyegyenlőséget az intézményes ellátások szolgáltató jellegének erősítésével, az intézmények kiépítésével, korszerűsítésével és átalakításával, illetve a lakókörnyezeti és az integrált formában történő ellátásszervezés erősítésével. Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 26. cikke elismeri a fogyatékkal élő személyek jogát az önállóságuk, társadalmi és foglalkozási beilleszkedésük, valamint a közösség életében való részvételük biztosítását célzó intézkedésekre. Az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 2006. december 13-án egyhangúan fogadta el a Fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló Egyezményt és az ahhoz kapcsolódó Fakultatív Jegyzőkönyvet. Az új nemzetközi egyezmény közel 650 millió fogyatékossgal élő embert érint a világon. A hazai fogyatékossgügyi politika kiemelkedő sikere, hogy hazánk volt a világon az első állam, amely mind az Egyezményt, mind pedig a Jegyzőkönyvet ratifikálta a 2007. évi XCII. törvénnyel. Az Egyezmény szerint „fogyatékossgal élő személy minden olyan személy, aki hosszan tartó fizikai, értelmi, szellemi vagy érzékszervi károsodással él, amely számos egyéb akadállyal együtt korlátozhatja az adott személy teljes, hatékony és másokkal egyenlő társadalmi szerepvállalását”.

Az egyenlőség, az egyenlőtlenségek kérdése különböző mértékben ugyan, de valamennyi – a többségtől eltérő jellemzőkkel rendelkező – személyt, csoportot érint ma Magyarországon. Különösen veszélyeztetett csoport a cigányság, más szempontból a nők, ismét más szempontból, de külön figyelmet érdemel a fogyatékos emberek helyzete is.

A fogyatékos emberek és családjaik világszerte a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják, évszázadok óta a szociális élet peremére sodródva élnek, boldogulásukat ezernyi tényező hátráltatja. Az Európai Unióban közös feladatunk annak lehetővé tétele, hogy egyenlő esélyekkel érvényesülhessenek a mindennapi életük során – a fizikai és szellemi környezetben, a lakhatás és közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet valamint a sport és a szórakozás területén is. Kiemelt prioritásként a minőségi közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális ügyek, közlekedés stb.) egyenlő hozzáféréseinek megteremtése fogalmazható meg.

Magyarországon a legutóbbi népszámlálás (2001) adatai szerint 577 ezer fogyatékos ember van, az aktív korú, megváltozott munkaképességű személyek számát pedig a NYUFIG 2007-es adatai alapján mintegy 700 ezer főre tehetjük. Az Európai Unióban e populáció 40%-a dolgozik, ez az arány ma Magyarországon 7-9%,

amely rendkívül alacsony, különösen amellet, hogy az aktív korú célcsoport 80-85%-a akar és tudna is dolgozni, védett, vagy nyílt munkaerő-piaci körülmények között.

A fogyatékos személyek körén belül:

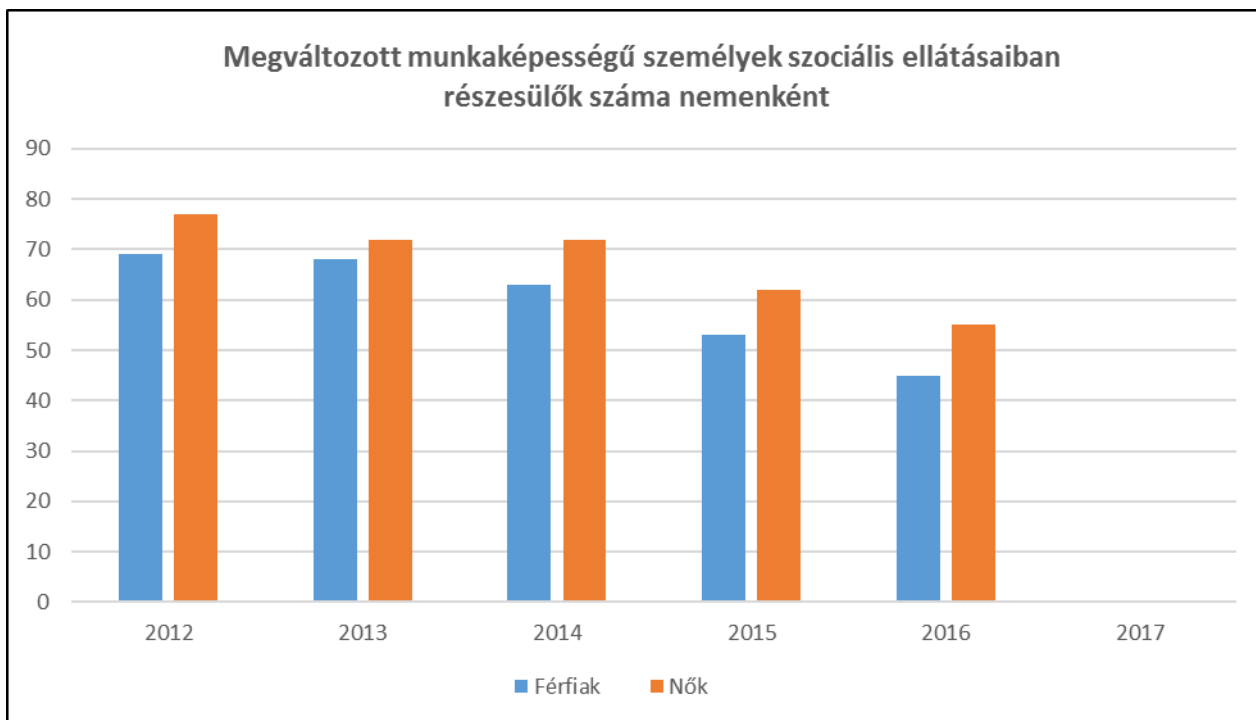
- a testi fogyatékos és mozgássérült emberek aránya együttesen 43,6%
 - a vak és gyengén látó emberek aránya 14,4%.
 - hallás-, beszédzavar-fogyatékoságban kb. 10%-uk szenved.
 - Az egyéb fogyatékoságban szenvedők aránya 21,6%
- (Forrás: 10/2006. (II. 16.) OGY határozat Az Új Fogyatékos ügyi Programról)

7.1 A településen fogyatékosággal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - Nők (TS 6301)	Összesen
2012	69	77	146
2013	68	72	140
2014	63	72	135
2015	53	62	115
2016	45	55	100
2017	n.a.	n.a.	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar



a) fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága (pl. védett foglalkoztatás, közfoglalkoztatás)

A fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága nem megoldott a településen. Rehabilitációs munkahelyek legközelebb Mohács város területén megtalálhatóak.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

Hátrányos megkülönböztetésre a foglalkoztatás területén nincs adatunk, bejelentés nem történt.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok kifejezetten ilyen céllal a településen nincsenek.

Településünkön nincs fogyatékosokat ellátó intézmény. Ezen feladatokat a Mohács-Kölked Református Társsegyházköztség Pándy Kálmán Otthona látja el, Mohácson.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A fogyatékkal élők támogatásai csak részben fedezi a megélhetésükkel kapcsolatos többlet kiadásokat.

A 18 évnél fiatalabb gyermek után, aki a külön jogszabályban meghatározott betegsége, illetve fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra szorul, emelt összegű családi pótlék jár.

A tizennyolcadik életévét betöltött tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos személy is jogosult a családi pótlékra, amennyiben utána tizennyolcadik életévének betöltéséig magasabb összegű családi pótlékot folyósítottak.

A súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez nyújtott havi rendszeres pénzbeli juttatás, a fogyatékosági támogatás. Rokkantsági járadékra jogosult a 18. életévét betöltött személy, ha 25. életévének betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált, illetve 80%-os vagy azt meghaladó mértékű egészségkárosodást szenvedett. Az ellátást legkorábban a 18. életév betöltésekor, de még a 25. életév betöltése előtt lehet igényelni. 2017-ben rokkantsági járadék összege 33.300,- forint. Létszámukról pontos információnk nincs.

A gyermekgondozási segélyt (GYES) tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő szülő a gyermek 10. életévének betöltéséig igényelhetik.

Közgyógyellátásra jogosult alanyi jogon az, aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű család pótlékban részesül.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

A fogyatékoságügy – és általában az esélyegyenlőség – talán legfontosabb feladata, hogy az államigazgatás területén meghonosodjon a mainstreaming elve, vagyis az a szemlélet, hogy a fogyatékos emberek ügye nem (csak) szociális kérdés: valamennyi ágazat, minden közigazgatási szereplő kötelessége és felelőssége, hogy a saját területén érvényesítse a fogyatékos emberek esélyegyenlőségének szempontjait, és tegye az ehhez szükséges szakmapolitikai lépéseket. Mint általában az esélyegyenlőség területén, a fogyatékoságügyben is a társadalmi szemléletformálás az egyik legnagyobb kihívás. Komoly kihívás, és súlyos feladat hárul a döntéshozókra és végrehajtókra a társadalom egésze tekintetében: mindenki számára világossá kell tenni, hogy a fogyatékos emberek integrációja mindannyiunk feladata, és – bár jelentős anyagi forrásokat emészt fel – nem csupán pénz kérdése. Az egyenlő hozzáférés nemcsak liftek, rámpák, speciális táblák vagy éppen hangos térkép alkalmazását jelenti, hanem azt a szemléletet is, amely a fogyatékos embert egyenjogúnak és egyenrangúnak tekint. Ennek egyik igen fontos eszköze az esélyegyenlőségi tervek elkészítése és az abban foglaltak végrehajtása is. Az egyenlő esélyű hozzáférés egyik eszköze az akadálymentesítés, amelynek fogalma az utóbbi években teljesen új tartalmat nyert: ma már valamennyi fogyatékosági csoporthoz tartozó ember – azaz a mozgássérült, a látássérült, a hallássérült, az értelmi fogyatékos, autista és súlyosan-halmozottan fogyatékos emberek – speciális szükségleteinek figyelembevételét kell a komplex akadálymentesítés, azaz az egyenlő esélyű hozzáférés megteremtése alatt érteni. Ez olyan eszközök és megoldások telepítését jelenti, amely lehetővé teszi, hogy egy-egy szolgáltatást a mozgássérült embereken túl látás- vagy hallássérült, valamint értelmi fogyatékos emberek is igénybe vehessenek. (Hangos térkép, indukciós hurok, könnyen érthető tájékoztató füzetek, stb.) A kulcs az, hogy ma már nem pusztán épületek akadálymentesítéséről, hanem a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáféréséről beszélünk, amely tehát magában foglalja az épületek komplex akadálymentességét, de annál jóval több. Az akadálymentesítés követelménye beépítésre került a nem kifejezetten akadálymentesítési célú pályázatokba is, hogy a különböző közszolgáltatásokat nyújtó szervek vezetői szembesüljenek azzal, hogy az ő ügyfélkörükben is vannak, lehetnek fogyatékos emberek. A fentieken túl pedig minden lehetséges eszközzel küzdeni kell azért, hogy széles körben elterjedtté váljon a mainstreaming szemlélete, vagyis az a felfogás, amely alapján az esélyegyenlőségi feladatok megoldása nem egyetlen szerv feladata, hanem természetes, hogy az ehhez kapcsolódó követelményeknek való megfelelés a saját területén mindenkinek a maga feladata és felelőssége.

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatást nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos. Az utóbbi években az intézmények nagy részénél folytak olyan pályázati forrásból támogatott fejlesztések, felújítások, melynek már feltétele volt a projektarányos akadálymentesítés. A teljes akadálymentességet még nem sikerült elérnünk, a jövőben azonban erre kell törekedni valamennyi önkormányzati intézmény, épület, közterület esetében.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségeit nyújtó intézmények akadálymentesítése folyamatos.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A településen található, nem önkormányzati fenntartású munkahelyek esetében nincsen információ az akadálymentességéről.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

Településünkön a járdák zöme felújításra szorul, jelenlegi állapotukban – bizonyos szakaszokon – nehéz a közlekedés a fogyatékosokkal élő személyek számára.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások (pl. speciális közlekedési megoldások, fogyatékosok nappali intézménye, stb.)

A fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások a településen nem állnak rendelkezésre, azok elsősorban a megyeszékhelyen és Mohácson vehetők igénybe.

f) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

A fogyatékkal élők fogyatékosági támogatást igényelhetnek, melyet a Magyar Államkincstár területileg illetékes Igazgatóságánál lehet előterjeszteni.

7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A közterületek és közintézmények akadálymentesítése nem megoldott teljes mértékben	Közintézmények és közterületek akadálymentesítése
Nehezen jutnak munkához a fogyatékkal élők	Fogyatékkal élő foglalkoztatása
Akadálymentes parkolók hiánya a közintézmények előtt	akadálymentes parkolók kiépítése

8 Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3–7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése (pl. közfeladatot ellátó szervezetek száma közfeladatonként bemutatva, önkéntesek száma, partnerségi megállapodások száma stb.)

Településünkön a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat helyi költségvetési rendeletben meghatározottak szerint támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit.

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Önkormányzatunk Együttműködési Megállapodás kötött a Lánycsóki Német Nemzetiségi Önkormányzattal, Lánycsóki Horvát Nemzetiségi Önkormányzattal, valamint a Lánycsóki Roma Nemzetiségi Önkormányzattal. A megállapodás keretében az önkormányzat biztosítja a nemzetiségi önkormányzat működési feltételeit, a nemzetiség számára a településen elérhető közszolgáltatásokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést, támogatja a nemzetiség szellemi, épített- és tárgyi örökségük védelmét.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Mohácsi Többcélú Kistérségi Társulást alapító települések a döntésük alapján 2013 júniusát követően is a települési szociális idős, és gyermekjóléti feladatokat a kistérségi intézményeken keresztül látják el.

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A nemzetiségi önkormányzatuk munkájuk során, az általuk szervezett programok esetében biztosítják az azokhoz történő egyenlő esélyű hozzáférést.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége lefedi a hátrányos helyzetű gyermekek oktatásának, tehetségfejlesztésének, rehabilitációjának támogatásától kezdve az időkorúak kulturálódásáig, a hagyományőrzésen át a lakosság egészségi állapotának fejlesztéséig az alapvető közszolgáltatások (oktatás, egészségügy, szociális szolgáltatások, kultúra, művelődés, közrend, közbiztonság) ágazataiban lehetséges esélyegyenlőséget támogató szolgáltatások körét.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátásában.

Az eddigiekben ilyen jellegű kapcsolatok kiépítésére nem került sor.

9 A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott esélyegyenlőségi problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek (állami vagy önkormányzati intézmények, egyházak, civil szervezetek, stb.) bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatába

Az érintettek meghívása a képviselő testület ülésére. Szervezetek tájékoztatása, folyamatos kapcsolattartás elektronikus, írásos és személyes formában. Szakmai fórumok tartása az érintett szervezeteknek.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása.

Véleményezési eljárás kialakításával folyamatos lakossági és szervezeti kontroll fenntartása. A lakosság és a szervezetek véleményének beépítése az eljárási folyamatokba. Lakossági közmeghallgatás, lakossági tájékoztatás hirdetőfalon, önkormányzati hivatal hirdetőtábláján.

Az önkormányzat honlap címe: www.lanycsok.hu

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Magas a településen a munkanélküliség száma. Az alacsony iskolai végzettségűek magas száma. A település nem rendelkezik önkormányzati bérlakással. Elektronikus álláskeresés és ügyintézés akadályozott.	Közmunkaprogram fejlesztése. Felnőttképzések, tanfolyamok szervezése Egészségügyi szűrések szervezése. Önkormányzati bérlakások létrehozása. Elektronikus ügyintézés segítése
Gyermekek	Gyermekek egészségfejlesztése és a légzőszervi betegségben küzdők segítése. Gyermekek szünidei felügyeletének biztosítása. Gyermekek szűrővizsgálatra szállítása jármű hiányában nehezen megoldható.	Sószoba létrehozása. Napközi tábork szervezése. Busz beszerzése pályázati forrás segítségével.
Idősek	Nincs az idősek számára bentlakásos intézmény. Az idősek szállításához szükséges jármű hiánya. Nyugdíjas klub közösségi tere fejlesztésre szorul. Az idősek számítástechnikai és internet-használati ismeretei hiányosak.	Idősek otthon létrehozása. Busz beszerzése a személyszállítás megoldására. Nyugdíjas klub közösségi terének infrastrukturális fejlesztése. Tanfolyamok szervezése.
Nők	Kevés résztvevő a szűrővizsgálatokon. Több szűrővizsgálat csak Pécs Városában érhető el. Nők visszatérése a munkahelyre a gyermekvállalást követően nehezebb	Szűrővizsgálatok szervezése és végzése helyben. Busz beszerzése szűrővizsgálatra szállításhoz. A gyermekek napközbeni felügyeletének megszervezése és kivitelezése. Tanév közben és szünidei felügyelet biztosítása
Fogyatékkal élők	A közterületek és közintézmények akadálymentesítése nem megoldott teljes mértékben. Nehezen jutnak munkához a fogyatékkal élők. Akadálymentes parkolók hiánya a közintézmények előtt.	Közintézmények és közterületek akadálymentesítése. Fogyatékkal élő foglalkoztatása. Akadálymentes parkolók kiépítése.



A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	<ul style="list-style-type: none"> - Magas a településen a munkanélküliség száma. - Az alacsony iskolai végzettségűek magas száma. - A település nem rendelkezik önkormányzati bérlakással. - Elektronikus álláskeresés és ügyintézés akadályozott. 	<ul style="list-style-type: none"> - Polgármester, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya. - Polgármester, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztálya, Oktatási intézmények. - Polgármester - Polgármester, Könyvtár, Járási Hivatal Foglalkoztatási Osztály, Oktatási intézmények.
Gyermekek	<ul style="list-style-type: none"> - Gyermekek egészségfejlesztése és a légzőszervi betegségben küzdők segítése. - Gyermekek szünidei felügyeletének biztosítása. - Gyermekek szűrővizsgálatra szállítása jármű hiányában nehezen megoldható. 	<ul style="list-style-type: none"> - Polgármester, gyermek házi orvos, védőnő. - Polgármester, Könyvtár, Ifjúsági ház - Polgármester.
Idősek	<p>Nincs az idősek számára bentlakásos intézmény.</p> <p>Az idősek szállításához szükséges jármű hiánya.</p> <p>Nyugdíjas klub közösségi tere fejlesztésre szorul.</p> <p>Az idősek számítástechnikai és internet-használati ismeretei hiányosak.</p>	
Nők	<p>Kevés résztvevő a szűrővizsgálatokon.</p> <p>Több szűrővizsgálat csak Pécs Városában érhető el.</p>	
Fogyatékkal élők	<p>A közterületek és közintézmények akadálymentesítése nem megoldott teljes mértékben.</p> <p>Nehezen jutnak munkához a fogyatékkal élők.</p> <p>Akadálymentes parkolók hiánya a közintézmények előtt.</p>	

Jövőképünk

Olyan településen kívánunk élni, ahol a romák munkaerő-piaci integrációja valóban sikeressé válhat.

Fontos számunkra, hogy a mélyszegénységben élők legalább alapvető szükségletei kielégítettek legyenek.

Kiemelt területnek tartjuk a gyerekek egészséges élethez: szellemi és testi fejlődéshez való jogainak érvényesülését.

Folyamatosan odafigyelünk az idősök egészségmegőrző programjaira, aktív programokkal csökkentjük a magányérzetet.

Elengedhetetlennek tartjuk a nők esetén az egyenlő bánásmód érvényesülését a munka területén.

Különös figyelmet fordítunk a fogyatékkal élők egyenlő bánásmódjára, a szociális foglalkoztatás elősegítésére, gondozásukra szolgáló intézmény működésének segítésére.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1	Vissza a munka világába	A munkanélküliek száma magas, ami tovább fokozza az elszegényedést	A közfoglalkoztatás folytatása tovább, fejlesztése, valamint az aktív korú munkavállalók visszavezetése a munka világába.		A közfoglalkoztatás továbbfolytatása, helyi foglalkoztatási lehetőségek maximális kiaknázása. Közfoglalkoztatás fejlesztése	polgármester	2024.12.31.	munkanélküliségi mutatószámok közfoglalkozásba bevontak létszáma	humán és pénzügyi	
2	Szakmaszerzés = Állászerzés	Az alacsony iskolai végzettségűek magas száma.	Az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők számának csökkentése. Szakmaszerzés a sikeres álláskeresés elősegítésére.			polgármester	2024.12.31.	Képzésben résztvevők száma. Sikeres végzettséget szerzők száma.	humán, pénzügyi	Együttműködés az oktatási intézményekkel, képzési központokkal. Együttműködés a Munkaügyi Központtal.
3	Önkormányzati bérlakás létrehozása	Önkormányzati bérlakás létrehozása	Önkormányzati bérlakások létrehozása a településen.		A település jelenleg nem rendelkezik önkormányzati bérlakással, ezért önkormányzati bérlakások építése szükség van a településen.	polgármester	2024.12.31.		pénzügyi	pályázati források keresés.
4	E-álláskeresés és ügyintézés segítése	Elektronikus álláskeresés és ügyintézés akadályozottak a mélyszegénységben élő és romák	Segítségnyújtás az internetes álláskeresésben, elektronikus ügyintézésben a rászorulóknak számára,			polgármester	2024.12.31.	jelenléti ív	pénzügyi, technikai, humán	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
		számára.	milyen nem rendelkeznek otthonukban számítógéppel és internetkapcsolattal.							
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1	Vár a nyár!	Gyermekek szünidei felügyeletének napközbeni biztosítása.	A gyermekek szünidei felügyeletének megszervezése és kivitelezése. Szünidei táborok szervezése.		Szünidei programok szervezése pályázat források keresés. Játzóterek felújítása.	polgármester	2024.12.31.	programokon résztvevők száma	pénzügyi és humán	
2	Sószoba létrehozása	Gyermekek egészségfejlesztése és a légzőszervi betegségekben küzdők számára sószoza létrehozásával.	Sószoba létrehozása a gyermekek számára.		Sószoba létrehozása a gyermekek számára pályázati forrás segítségével.	polgármester	2024.12.31.		pénzügyi	
3	Gyermekszállító busz beszerzése	Gyermekek szűrővizsgálatra szállítása jármű hiányában nehezen megoldható	Személyszállító busz beszerzése, amely segítségével a gyermekeket szűrővizsgálatra lehet szállítani.		Személyszállító busz beszerzése pályázati forrás segítségével.	polgármester	2024.12.31.		pénzügyi	
III. A nők esélyegyenlősége										
1	Szűrővizsgálatok helyben történő biztosítása	Kevés résztvevő a szűrővizsgálatokon, ezért azok helyben a védőnői szolgálat által történő elvégzése.	Szűrővizsgálaton részt vevő számának növelése a személyes beszélgetések segítségével és a helyben végzett vizsgálatok által.		Védőnői szűrések elvégzése	polgármester	2024.12.31.	szűrővizsgálaton megjelentek száma	humán és pénzügyi	
2	Gyermekfelügyelet	Nők visszatérése a	A gyermekek		Óvodai nyitva	polgármester	2024.12.31.	programokon	pénzügyi és	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
	biztosítása	munkahelyre gyermekvállalást követően nehezebb	napközbeni felügyeletének megszervezése és kivitelezése. Tanév közben és szünidei felügyelet biztosítása		tartás kialakítása a szülők igényeinek megfelelően, iskolai délutáni tanulószoba szervezése, szünidei programok szervezése pályázat források keresés.			részvevők száma	humán	
IV. Az idők esélyegyenlősége										
1	Idősek a neten	Időskori számítástechnika és internethasználat oktatás	Idősek alapszintű számítástechnika és internethasználat oktatásának megszervezése és kivitelezése.		informatikai képzések megszervezése pályázati források figyelése	polgármester	2024.12.30.	képzésen résztvevők száma	humán és pénzügyi	
2	Idősek otthona létrehozása	Idősek otthona létrehozása, mivel nincs az idők számára bentlakásos intézmény településen.	Idősek otthona létrehozása a településen		Idősek otthona létrehozása pályázati források segítségével.	polgármester	2024.12.31.		humán, pénzügyi	
3	Nyugdíjas klub fejlesztése	Nyugdíjas klub közösségi tere fejlesztésre szorul.	Nyugdíjas klub közösségi tere infrastrukturális fejlesztésre szorul.		Pályázati források keresése	polgármester	2024.12.31.		pénzügyi	
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1	Közterületek és közintézmények akadálymentesítése	A közterületek és közintézmények akadálymentesítése nem megoldott teljes mértékben.	Közintézmények és közterületek teljes mértékű akadálymentesítése.		pályázati források keresése	polgármester	2024.12.31.		humán és pénzügyi	

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés következtetéseiben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedéssel elérni kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
2	Fogyatékkal élők munkához jutása	Fogyatékkal élők foglalkoztatása.	Fogyatékkal élő minél szélesebb körű foglalkoztatása a településen.		pályázati források figyelése	polgármester	2024.12.30.	akadálymentes munkahelyek száma	humán, pénzügyi, technikai	

3. Megvalósítás

A megvalósítás előkészítése

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatult adja és ellenőrzi, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplő vállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

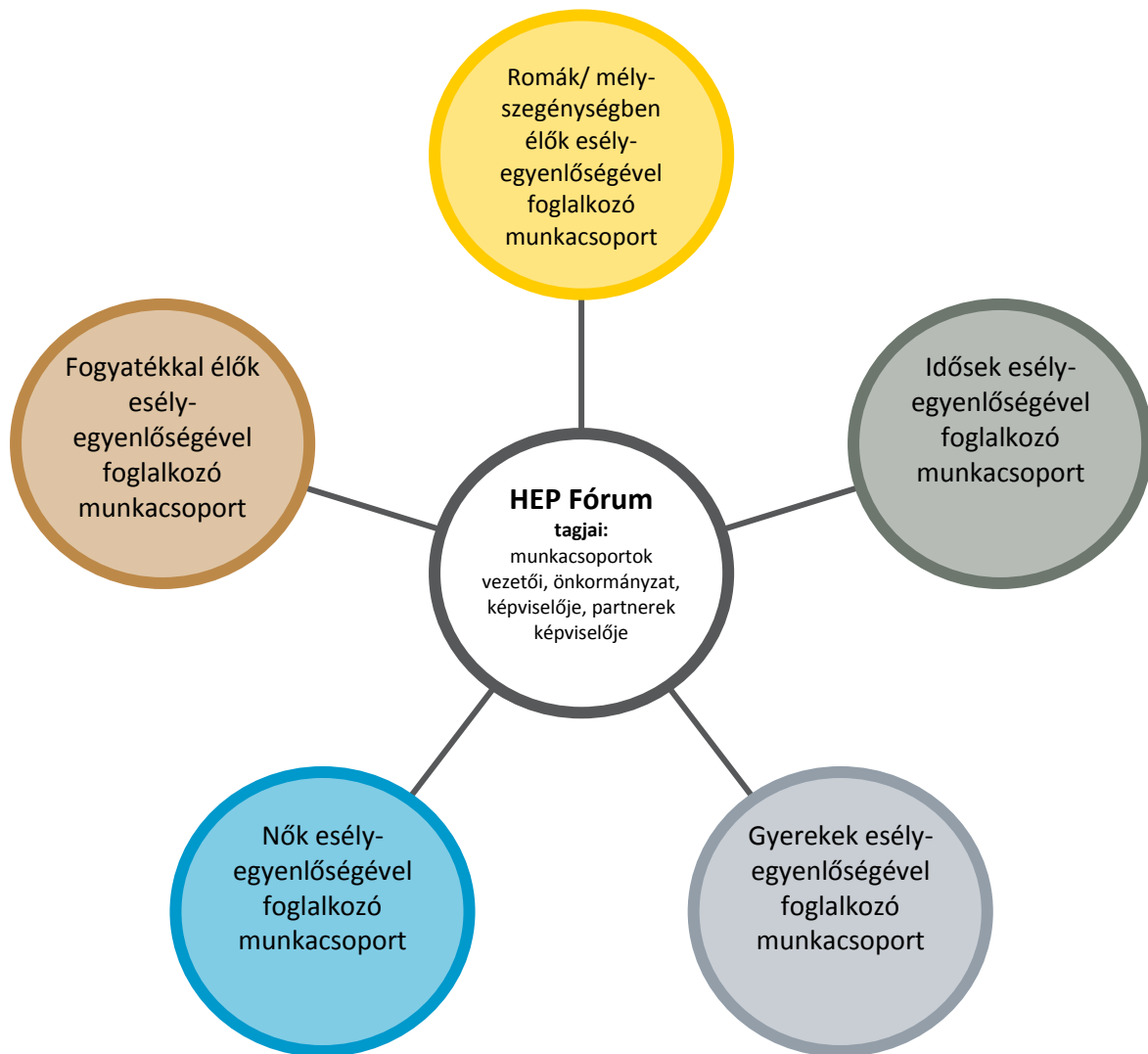
A megvalósítás folyamata

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások évenkénti felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az esélyegyenlőség fókuszban lévő célcsoportjaihoz és/vagy kiemelt problématerületekre a terület aktorainak részvételével tematikus munkacsoportokat alakítunk az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében. A munkacsoportok vezetői egyben tagjai az Esélyegyenlőségi Fórumnak is, a munkacsoportok rendszeresen (minimum évente) beszámolnak munkájukról az Esélyegyenlőségi Fórum számára. A munkacsoportok éves munkatervvel rendelkeznek.



A HEP Fórum működése:

A Fórum legalább évente, de szükség esetén ennél gyakrabban ülésezik.

A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül.

A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgoztatására, valamint szükség szerinti módosítására.

A HEP Fórum egy-egy beavatkozási terület végrehajtására felelőst jelölhet ki tagjai közül, illetve újabb munkacsoportokat hozhat létre.

Monitoring és visszacsatolás

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoportok beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze.

A véleményformálás lehetőségét biztosítja az Helyi Esélyegyenlőségi Program nyilvánosságra hozatala is, valamint a megvalósítás folyamatát koordináló HEP Fórum első ülésének mihamarabbi összehívása.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására legalább évente tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a település döntéshozóit, tisztségviselőit, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit.

A HEP Fórum által végzett éves monitoring vizsgálatok eredményeit nyilvánosságra hozzuk a személyes adatok védelmének biztosítása mellett. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

Az esélyegyenlőséggel összefüggő feladatokért az alábbi személyek/csoportok felelősek:

A Helyi Esélyegyenlőségi Program végrehajtásáért az önkormányzat részéről felel:

- Az ő feladata és felelőssége a HEP Fórum létrejöttének szervezése, működésének sokoldalú támogatása, az önkormányzat és a HEP Fórum közötti kapcsolat biztosítása.
- Folyamatosan együttműködik a HEP Fórum vezetőjével.
- Felelősségi körébe tartozó, az alábbiakban felsorolt tevékenységeit a HEP Fórum vagy annak valamely munkacsoportjának bevonásával és támogatásával végzi. Így
 - o Felel azért, hogy a település minden lakója és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen a Helyi Esélyegyenlőségi Program.
 - o Figyelemmel kíséri azt, hogy az önkormányzat döntéshozói, tisztségviselői és intézményeinek dolgozói megismerik és követik a HEP-ben foglaltakat.
 - o Támogatnia kell, hogy az önkormányzat, illetve intézményeinek vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a HEP végrehajtásához.
 - o Kötelessége az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben meg tennie a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményezni, és a jogsértés következményeinek elhárításáról intézkedni

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelősével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a települési intézmények vezetői

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak. (Ld. pl. a köznevelési intézmények fenntartása és működtetése.)

Érvényesülés, módosítás

Amennyiben a kétévente előírt – de ennél gyakrabban, pl. évente is elvégezhető – felülvizsgálat során kiderül, hogy a HEP IT-ben vállalt célokat nem sikerül teljesíteni, a HEP Fórum 30 napon belül jelentést kér a beavatkozási terület felelősétől, amelyben bemutatja az indikátorok teljesülése elmaradásának okait, és a beavatkozási tevékenységek korrekciójára, kiegészítésére vonatkozó intézkedési tervjavaslatát annak érdekében, hogy a célok teljesíthetők legyenek. A HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az önkormányzat képviselőtestületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

I. A Lánycsók község Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

II. Ezt követően Lánycsók község képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 106/2019 (XII.17.) számú határozatával elfogadta.

2019.12.18.



A Lánycsók Községi Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

2020.01.06.		
Partner neve	Intézmény	Aláírás
Varga Kata	Lánycsóki Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola	<i>Varga Kata</i>
Szabóné Villányi Mariann	Lánycsóki Óvoda és Mini Bölcsőde	<i>Szabóné Villányi Mariann</i>
Kraftné Szabó Rita	Gondozási Központ Lánycsók	<i>Kraftné Szabó Rita</i>
Pfeil-Varga Gabriella	Lánycsóki Konyha	<i>Pfeil-Varga Gabriella</i>
Kissné Kern Andrea	Lánycsóki Népház, Könyvtár és Közösségi Tér	<i>Kissné Kern Andrea</i>
Csötönyi Gábor	„Lánycsókért-Egymásért” Egyesület	<i>Csötönyi Gábor</i>
Kratofilné Zeitvogel Éva	Lánycsóki Német Nemzetiségi Önkormányzat	<i>Kratofilné Zeitvogel Éva</i>
Gajdács Attiláné	Lánycsóki Horvát Nemzetiségi Önkormányzat	<i>Gajdács Attiláné</i>
Orsós Sándor	Lánycsóki Roma Nemzetiségi Önkormányzat	<i>Orsós Sándor</i>

**Lánycsók Községi Önkormányzat
Képviselő-testülete**

K I V O N A T

Készült Lánycsók Községi Önkormányzat Képviselő-testülete 2019. december 17-én tartott ülésének jegyzőkönyvéből:

**106/2019. (XII. 17.) számú önkormányzati határozat
A Helyi Esélyegyenlőségi Program elfogadásáról**

Lánycsók Községi Önkormányzat Képviselő-testülete a 2020-2024-évre vonatkozó Helyi Esélyegyenlőségi Programot a jegyzőkönyv melléklete szerint elfogadja.

Határidő: azonnal

Felelős: Hadra József polgármester

Kmf.

Hadra József s.k.
polgármester

Czeiner Erika s.k.
jegyző

A kiadmány hitelül: Czeiner Erika jegyző
Lánycsók, 2020. január 16.

